

## Regl Döneminin Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Açından İncelenmesi

### A Social, Cultural and Economic Examination of the Menstruation Period

Nüket ELPEZE ERGEÇ<sup>1</sup>  Müge KANTAR DAVRAN<sup>2</sup>  Nigar YARPUZ-BOZDOĞAN<sup>3</sup>   
Burcu AVCIBAY<sup>4</sup>  Hatice YAZGAN<sup>5</sup>  Olcay KARACAN<sup>6</sup> 

<sup>1</sup>Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü, Adana, Türkiye

<sup>2</sup>Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, Adana, Türkiye

<sup>3</sup>Prof. Dr., Çukurova Üniversitesi, AOSB Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Adana, Türkiye

<sup>4</sup>Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Adana, Türkiye

<sup>5</sup>Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi, Veterinerlik Fakültesi, Adana, Türkiye

<sup>6</sup>Dr.Öğr.Üyesi, Çukurova Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Adana, Türkiye

#### ÖZ

Regl dönemi, biyolojik süreç dışında, kültürel ve psikolojik süreçleri dahil edersek dünya nüfusunun yarısının yaşadığı bir süreçtir. Biyolojik bir döngü olan regl dönemi, aynı toplum içerisinde dahi farklı sosyo-ekonomik statü grupları arasında farklı şekilde algılanmakta, değerlendirilmekte ve ifade edilmektedir. Regl döneminin kişilerin yaşam kalitelerini, eğitim süreçlerini, toplumda var oluş biçimlerini doğrudan veya dolaylı biçimde etkilediği bilinmektedir. Bu çalışma regl döneminin mevcut durumunu ortaya koymayı ve feminist yaklaşımla toplumsal cinsiyet bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma nicel araştırma deseninde yapılandırılmış tanımlayıcı bir araştırma olup, çalışmanın verileri sormacalarla elde edilen birincil verilerden oluşmaktadır. Çalışmanın veri toplama aracı, araştırmacılar tarafından özgün olarak hazırlanmış tanıtıcı bilgiler ve regl dönemine ait soruları içeren sormacalardan oluşmaktadır. Araştırma alanını Adana merkez Seyhan ilçesinde faaliyet gösteren Kadın Dayanışma Merkezinde kayıtlı geçici koruma altındaki yabancı uyruklu kadınlar ve Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yerli kadınlar oluşturmaktadır. Çalışmada 397 kadına anket uygulanmış, kadınların regl dönemi öyküsü, regl dönemi hijyenik ürünlere ulaşım ve satın alma davranışları, regl dönemi toplumda davranış, yaklaşım ve tutumları ekonomik, sosyal ve kültürel üst başlıklarla ilişkilendirilerek değerlendirilmiştir. Kadınların regl dönemi karşılaştıkları eşitsizlikler ve toplumsal cinsiyet bağlamında kabullerine ilişkin tutumlarının değerlendirildiği çalışmada tanımlayıcı bilgilere ulaşılmıştır.

#### ABSTRACT

The menstrual period is experienced by half the world's population. Apart from its biological processes, the menstrual cycle entails cultural and psychological aspects. Menstrual periods may be perceived, evaluated, and expressed in distinct ways by different socioeconomic groups. Menstruation is known to directly or indirectly affect the quality of life of individuals, influence their educational progress, and impact their ways of being in a society. This study aimed to reveal the current state of the menstrual period in Turkey. It adopted the feminist approach and examined issues related to the menstrual period in the context of gender. This descriptive study was structured in a quantitative research design. Primary data were collected from a research sample of 397 women under temporary protection and local women registered at the Women's Solidarity Center Adana's central Seyhan district. The collection instrument was a questionnaire that asked respondents about the menstrual period and included specific introductory information prepared by the researchers for this investigation. The data were analyzed to determine the women's menstrual period histories, gauge their access to hygiene products during their menstrual period, and ascertain their purchasing behaviors for these products. Further, the study examined the social conduct, concepts, and attitudes toward women that associated the menstrual period with economic, social, and cultural beliefs. Descriptive information for this study was obtained by evaluating the inequalities women experienced during their menstrual period and their attitudes toward accepting such gender-based inequities.

**Anahtar Kelimeler:** regl dönemi, adet döngüsü, kültürel feminizm, toplumsal cinsiyet

**Keywords:** menstrual period, menstrual cycle, cultural feminist approach, gender

**Corresponding Author:** Nüket ELPEZE ERGEÇ **E-mail:** nergec@cu.edu.tr

**Submitted:** 06.09.2023 • **Revision Requested:** 13.09.2023 • **Last Revision Received:** 15.09.2023 • **Accepted:** 22.09.2022



This article is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC 4.0)

## 1. Giriş

Regl dönemi kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıklardan en önemlisidir ve kadınların toplumda ayrımcılığa uğramasındaki temel dayanaklardan birisi olarak karşımıza çıkabilmektedir. Regl dönemi biyolojik bir gerçeklik olmasına rağmen kültüre bağlı değerler bu dönemin anlamını biçimlendirir. Cinsiyet eşitsizliğinin yüksek olduğu toplumlarda, kadınların regl dönemlerinde çok boyutlu eşitsizliklerle karşılaştıkları bilinmektedir. Bu nedenle regl döneminin sosyal, ekonomik ve kültürel önemini ne kadar iyi anlarsak cevaplayamadığımız sorulara da cevap bulma olasılığımız artabilir. Regl/Adet Dönemi; Regl/ menstruasyon/ adet / aybaşı/ regl/ mens gibi çeşitli isimlerle adlandırılan, uterusu gerçekleştiren döngüsel değişikliklerle ortaya çıkan kanın vajinaya atıldığı, menarştan menopoza kadar devam eden bir döngüdür (Jarrah ve Andaleeb, 2012; Wong, 2013; Sönmezer ve Hayri, 2014; Garg ve Tanu, 2015). Bu çalışmada, araştırma alanında görüşülen kadınların toplamda %78,3'ü (299 kişi) aylık kanamayı "adet veya regl" olarak tanımladıkları için çalışmada kadınların aylık regl dönemi, regl/adet dönemi olarak kullanılacaktır.

İlk olarak 11-15 yaşlarında ortaya çıkan regl, her sağlıklı kadının deneyimlediği normal fizyolojik bir süreçtir (Wong, 2013; Sönmezer ve Hayri, 2014; Garg ve Tanu, 2015). Normal fizyolojik bir süreç olmasına rağmen, kadınların her ay yaşadıkları regl yaşam kalitelerini, eğitim süreçlerini, çalışma hayatlarını ve toplumda var oluş biçimlerini dolaylı biçimde etkilemektedir. Toplumda zaman ve mekâna bağlı olarak kültürel, ekonomik ve toplumsal yapı içinde değerlendirilmesi ve güç ilişkilerini açığa çıkarılmasında önemli olan regl dönemi, günümüz toplumunda ortak bir kavrama sahip olmadığı görülür. Bu döngünün ifade edildiği biçimi dilin kavramsallaştırma sürecindeki toplumsal yapı tarafından bu sağlık halinin nasıl çağrıldığı ile doğrudan ilişkilidir. Fizyolojik bir döngü olan regl dönemine ilişkin sağlık ve halk sağlığı alanında uzun yıllardır araştırma yapılmış olmasına rağmen sosyal alanda literatürde sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan birisi adet dönemini antropolojik olarak ele alan ve bu döngünün kültürel bilgi ve kodların kuşaklar arasında nasıl aktarıldığını benzerlikler ve farklılıklar temelinde incelendiği "Kadınların aylık periyotlarının üç kuşakta sosyo-kültürel açıdan incelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezidir (Şenyürek, 2019). Çalışma üç kuşak kız-anne-anneninin regl dönemlerine ilişkin korku, endişe ve kabulleniş biçimlerindeki değişimi ve benzerlikleri ortaya koyması bakımından ilgi çekicidir. Diğer bir çalışma ise sosyolojik temelli olup "Kadınların menstrasyon, çocuk sahibi olma ve annelik süreçlerinde ezilme ve direnme deneyimleri" başlıklı doktora tezidir. Nitel olarak desenlenen çalışmada kadınların regl dönemi, çocuk sahibi olma ve annelik deneyimi ile birlikte ele alınmış, ataerkil kültürel yapı ve kapitalist sistemle ilişkisi incelenmiştir. (Yılmazbilek, 2022).

Sosyal ve Beşeri bilimler alanında regl döngüsünün sınırlı sayıda çalışmada incelenmesi, kadınların yaşadıkları sürecin sadece hastalık/sağlık boyutunda ele alındığından toplumsal yapı içinde oluşan beden politikaları muğlak kalmaktadır. Ülkemizde ataerkil yapı ve toplumsal cinsiyet yapılanmasında kadınlar biyolojik ve cinsel olarak beden üzerinden namus-ayıp-günah vb. kavramlarla kontrol edilmekte, özellikle tamamen biyolojik bir döngü olan regl dönemi gizlenmesi gereken bir durum olarak görülmektedir. Diğer taraftan regl başlangıcı aslında kız çocuklarının toplum gözünde "kadın olma" statüsüne geçiş olduğundan, regl kavramı da toplumsal cinsiyet olgusuna bağlı olarak değerlendirilmektedir. Türkiye'de erkek çocuklarının dini ve/veya sağlık nedenlerine bağlı gerçekleşen sünnet olgusu "erkekliğe geçiş dönemi, erkek olma" vb. kavramlarla pozitif biçimde tamamen toplumsal bir paylaşım ve ritüel olmaktadır. Ancak ülkemizde hala farklı ekonomik, sosyal ve kültürel yapıya bağlı olarak kız çocuklarının regl dönemine geçişi gerek aile içinde gerekse toplumda gizlenmesi gereken negatif bir olgu olarak görülebilmektedir. Buna bağlı olarak kız çocuklarının regl dönemi ile ilgili doğal davranışları, soru sormaları ve paylaşımında bulunmaları vb. beklenmediği gibi arzu edilen bir durum da değildir. Bu şekilde yetişen kadınlar menopoz sürecine kadar regl dönemlerini gizlilik içinde yaşar, şiddetli ağrı nedeniyle iş ve yaşam kaliteleri etkilense bile bunu belli etmeden sürdürmek durumunda kalırlar.

Regl olmayla ilgili mitler kadınlar ve kız çocukları için damgalamaya, ayrımcılığa maruz kalmalarına zemin hazırlamaktadır<sup>1</sup>. Şöyle ki mitler güç ilişkilerinden bağımsız düşünülemez. Zira mitler gerçekliği güçlülerin gözünden çarpıtarak gerçekliğin güçlülerin perspektiflerine göre hikayeleştirerek güçsüzlerin acılarının ve seslerin susturulmasına ortam hazırlamaktadır (Daly, 2002). Ve bu susturma biçimi de güçlülerin egemenliğinin devamına hizmet etmektedir. Bu doğrultuda regl olmayla ilgili mitler de kadınlarla erkekler arasındaki eşitsiz güç ilişkileriyle doğrudan ilgili olduğundan bu mitler regl olmanın erkek egemenliğinin sürdürülmesine hizmet edecek biçimde anlaşılmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla regl olmanın erkeklerin perspektifinden hikayeleştirilmesi kadınların bedensel farklılıkları bahane edilerek damgalanmaktan utandırılmaya hatta aşağılamaya kadar pek çok yöntemle onların ikincil konumda tutulmalarına ortam oluşturmaktadır.<sup>2</sup> Dahası regl olmanın regl olan kadınlar ve kız çocukları yerine regl olmayan erkekler tarafından anlamlandırılması bazen kadınlarında regl olmayı erkek perspektifinden içselleştirmelerine neden olmaktadır. Örneğin kadınların regl olduklarında kendilerini kirli ve hasta olarak değerlendirmeleri bu kapsamda düşünülebilir.

Regl dönemi içinde sosyo-ekonomik ve kültürel nedenlere bağlı olarak sağlıklı ve hijyenik ürünlere erişim de sorun olmaktadır. Regl sağlığı yönetimini iyileştirmek önemli bir meseledir. Türkiye'de birçok şehirde yüksek fiyatlar sebebiyle regl dönemi ürünlere

<sup>1</sup> Türkiye'deki Mülteci Kadınlar ve Kız Çocuklarında Menstrüel Hijyen Yönetimi Araştırma Raporu, <https://turkiye.unfpa.org/tr/menstruel-hijyen-yonetimi-arastirma-raporu>, Erişim Tarihi 10 Nisan 2023.

<sup>2</sup> Türkiye'deki Mülteci Kadınlar ve Kız Çocuklarında Menstrüel Hijyen Yönetimi Araştırma Raporu, <https://turkiye.unfpa.org/tr/menstruel-hijyen-yonetimi-arastirma-raporu>, Erişim Tarihi 10 Nisan 2023.

erişimi olmayan ve regl olan kişilerle yapılan görüşmeler sonucunda, mültecilerden köy okullarında okuyan öğrencilere, mevsimlik tarım işçilerinden, yurtlarda kalan öğrencilere kadar geniş bir skalada regl yoksunluğu yaşandığı; bu kişilerin maddi imkansızlıklar sebebiyle regl dönemlerinde çorap, gazete, paçavra ve yaprak gibi farklı şeyler kullanmak zorunda oldukları ve ciddi enfeksiyon sorunları yaşadıkları ortaya konmuştur (Eskitaşçıoğlu, 2022). Kadınların doğal süreçlerinde neden ekonomik yoksunluk yaşadıkları, durumlarına ilişkin neden negatif anlamlar yüklendiği, regl dönemine ilişkin kültürel, ekonomik ve sosyal eşitsizliklerin nedeni gibi soruların cevaplarını bulmakta feminist anlayış ve yaklaşımlar kuramsal temel oluşturabilecektir. Kültürel feminist yaklaşım bu soruların cevaplarını vermede kuramsal bir arka plan sunma fırsatı verebilmektedir.

## 2. Kavramsal Çerçeve

### 3. Kültürel Feminizm ve Regl Dönemi

Alcoff (2013)'a göre, kültürel feminizm, yeterince değer verilmeyen kadın niteliklerini yeniden geçerli kılma çabasıyla, feministler tarafından sahiplenilen bir kadın doğası veya dişil öz ideolojisidir. Kültürel feminist yaklaşıma göre kadın döngüsü tamamıyla feminizm kapsamına giren bir konudur ve erkekler tarafından verilen, toplumda sabitlenen kadın tanımlamalarına kadının doğası temelinde karşı koymak üzere ortaya çıkmıştır. Kültürel feministler için kadın düşmanlığı yalnızca bir sosyal sistem veya ekonomik kurum ya da geri kalmış inançlar dizisi değil, aynı zamanda erkekliğin kendisi ve bazı durumlarda erkek biyolojisidir. Kültürel feminizm kadınların doğayla daha içkin olduğunu, girift olayları sürekli tetikte olmak durumunda olduklarından daha kolay çözdüklerini ve döngülerinin yaratılışlarının sonucu olduğu ve erkeklerden farklı olduklarını kabul etmeleri gerektiğini belirtir. Böylece, kültürel feminizm kadının pasifliğini onun barışçılığı olarak, duygusallığını yetiştirme eğilimi olarak, özneliğini geliştirmiş öz-farkındalığı olarak yeniden yorumlarlar (Morais, 2005).

Kadınların regl dönemlerini, erkek egemen perspektifinde adlandırmaları kendiliğinden olan bir süreç değildir. Carol Gilligan, kadınlar konuşurlarsa başkalarının onları kınayacağından, suçlayacağından, inciteceğinden, dinlemeyeceğinden veya anlamayacağından korktukları için kendi seslerinden vazgeçtiklerini söylemektedir. Dahası bazı kadınlar başkalarının hoşuna gitmeyecek şeyleri söylemek bir yana bunları bildiklerinin dahi fark edilmesini istememektedirler (Gilligan, 2017, 9). Bu noktadan yola çıkan Gilligan (2017) "kişinin bildiklerini bilmiyor hale gelmesi; kendi sesini iştirme ya da dinleme zorluğu; zihin ve beden, duygu ve düşünceler arasındaki kopukluk ve kendi iç dünyasının sesini taşımaktansa üstünü örtmeyi yeğleme. Bu yüzden de ilişkiler artık kişinin iç dünyası ile başkalarının dünyası arasındaki bağlantıları keşfetme kanallarını sağlayamaz hale gelir" demektedir.

Ataerkil düşünce kadının biyolojisini kendi bakış açısına göre düzenlemiştir. Kültürel feministler kadının doğaya içkin tanımlanmasına değil, erkekler tarafından verilen tanıma karşı çıkar. Kadınların bu üstün özellikleri ve regl döngüleri ile aslında her seferinde yenilenmeleri onları daha üstün kılmaktadır. Tarihsel ve antropolojik çalışmaların kadın deneyimlerinden bazılarının evrensel olduğunu ortaya koyduğunu belirten Donovan (2001, 320) kültürel feminist yaklaşım çerçevesinde regl dönemi ve lohusalığı, bu evrensel deneyimlerden olduğunu belirtir ve dünyanın her yerinde bu dönemlerine ilişkin kadınlar ezilmektedir. Kültürel feminist yaklaşım, kadınların doğal hallerini duygusallık, bedensel farklılıklar ve doğaya ait olma olarak temellendirir. Bu yaklaşıma göre sorun, kadınların bu üstün özelliklerinin erkekler tarafından zayıflık olarak tanımlamalarıdır. Bu tanımlamalar ise kadını ikincil ve öteki yapmıştır. Woolf (2020) bu durumu erkeklerin güçlü olmak için kadını öteki olarak tanımlaması olarak belirtmiştir. Woolf'a göre, kadınlar toplumun kendine dayattığı ve kadını ezdiği özellikler yerine, üstün olduğu yönlerini fark etmesiyle ezilmişlikten kurtulacaktır.

Kültürel feminist yaklaşımın kadının fiziksel özelliklerinin gücünü ve doğal düzenle olan bağı görmek gerektiği savına paralel biçimde Donovan, kadının aylık kanama deneyimini görmezden gelinemeyeceğini ve kadının doğasının bir parçası olduğunu söylemektedir (2001, 325). Regl konusu aslında sadece kadın doğasının değil tabuların bir parçası olup, kadının toplum dışına itilmesinden, dini olarak bazı görevlerini yerine getirmesinin yasaklanmasına kadar kadın bedeninin toplumsal olarak denetlenmesini de içermektedir. Psikanalist Sigmund Freud 1913 yılında yazdığı *Totem ve Tabu* adlı çalışmasında ilkel topluluklarda regl tabularının kadınları kontrol girişimi olduğunu iddia eder. "İlkelerin kadınlarının aybaşı zamanlarında bağlı oldukları sayısız tabu kuralının nedenleri bir boş inanç olan kan korkusudur ve gerçek nedeninin de bu olması olasıdır. Fakat bu kan korkusunun yanında, daima sihirsel nedenlerle örtülen estetik ve sağlığa ilişkin amaçların da olması olasılığını savsaklamak yanlış olur." (Freud, 2019, 104). Freud yine aynı kitabında tabu yasağını çiğneyen bir kimsenin, sanki bu tehlikeli güç yükünü emmiş gibi, tabu olan şeyin içeriğine girdiğine inanıldığını belirtirken Avustralyalı yerlilerin kadınların aybaşı dönemlerinde ve lohusalıklarındaki bu geçici durumlarının tabu olarak düşünüldüğünü ve bu kimsenin giysisi, araçları, silahları ve bunlar gibi hep kullandığı malları başkaları için her zaman tabu olduğunu belirtir (2019, 26-27). Tabuyu çiğneyen herkes cezalandırılma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Tabu, ahlaki yargıya ve hatta bazen dini inançlara dayanan, herhangi bir insan faaliyeti veya sosyal gelenek alanıyla ilgili güçlü bir sosyal kısıtlama veya yasaktır. Tabuyu kırmak genellikle toplum tarafından sakıncalı kabul edilir. Danovan'a göre erkek olan Freud'un bakış açısında tabu ve ödipal kompleksinde olduğu gibi, erkek olanı kurabilmek için dişi olanı reddetmektedir.

Regl dönemine ilişkin tabular, ilk adet görmedeki ritüeller ve yaşam boyunca görülen regl dönemi ile ilgili kısıtlamaların devam

ettirilmesiyle inşa edilen cinsiyetçi anlamlar şeklinde kültürel alanda varlığını hissettirir. Gerçeklik ile ilgisi olmamasına rağmen, regl dönemiyle ilgili mitolojik hikayeler modern inanç sistemlerinin alt yapısını oluşturarak yeni anlamlar bulabilmektedir (Umeora ve Egwuatu, 2008; Tan ve ark., 2017). Regl dönemi ile ilgili tabular, kısıtlamalar ve ritüeller, kadınlara kirletici statüsü vererek ezilmelerine neden olan inceliklerle doludur. Bu statü, kadınların daha iyi bir statüye yükselmesine ve erkeklerle eşit olmasına asla izin vermezken, kadınların toplumdaki “kadınsı” alanlarını sürdürmek için üstlendiği sayısız rolden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Kaundal ve Thakur, 2014). Politik olarak gerici ve ontolojik olarak hatalı olan bu tanımlamalar ise Alcoff’a göre yapı bozumuna uğratılmalı ve toplumsal cinsiyet ve cinsiyet farklılıkları politikaları cinsiyet farklılıklarının önemini yitirdiği bir politikayla değiştirilmelidir (Alcoff, 2013).

Kadınları mevcut kültürdeki tutum ve faaliyetleri ile tanımlayan kültürel feministler regl döneminde kadınların suskunluğunu sorgular. Regl dönemi hakkında konuşmayı sosyal olarak kabul edilemez kılan bir tabu vardır ve kadınlara bu dönem hakkında sessiz kalmaları öğretilir (Lee ve Sasser-Coen 1996). Araştırmalar, insanların regl dönemi hakkında konuşurken kendilerini rahat hissetmediklerini doğrulamaktadır (Houppert, 1999). Kadınlar sessizlik tabusunu bozduğunda, konuşmanın içeriği genellikle olumsuzdur (Lee ve Sasser-Coen 1996). Bu olumsuzluk ise sağlıkla ilgilidir. Menstrüasyonla ilgili iletişim üzerine yaptığı araştırmada Kissling, (1996) regl dönemi tabularının bir sonucu olarak, kız çocuklarının ve genç kadınların bunu konuşmalarının tek yolunun regl dönemi ağrısı ve semptomlarından şikayet etmek olduğunu söyler. Burrows ve Johnson (2005) Birleşik Krallıkta genç kadınlarla odak gruplarla gerçekleştirdiği çalışmada katılımcılar tarafından genel olarak olumsuz görüşler ifade edilmiş ve regl dönemi utanç verici, toplum içinde ve hatta özelde konuşulmaması gereken bir konu olarak nitelendirilmiştir. Kuşkusuz bir tabuyu değiştirmek yıllar, hatta nesiller alabilir, ancak regl dönemi ile ilgili hurafelere inanmayan ya da sosyal kısıtlamalara, tabulara direnç gösteren genç kadınların genellikle annelerinin eğitimi olduğu belirtilmektedir. Bu da inanç ve davranış sistemlerini değiştirmenin en iyi yolunun eğitimden geçtiği gerçeğini pekiştirmektedir.

Gloria Steinem, 2019 yılında Women’s Reproductive Health dergisinde yayımladığı “Eğer erkekler regl olsaydı” (*If Men Could Menstruate*) adlı makalede her şeyin tersine dönüp erkeklerin regl olduğunu düşündüğümüzde neler olabileceğini oldukça ikna edici biçimde ele alır ve bu yazdıkları oldukça akla yakındır (Steinem, 2019). Erkeklerin regl olduğunda yaşanacaklara ilişkin kısaca şu cevabı verir; “regl imrenilecek, övülecek ve erkeksi bir olay haline gelecektir.” Bu düşüncüyü biraz daha genişlettiğinde Steinem (2019,151) aslında doğurganlığın, erkekliğin başlangıcı olan regl görmenin partilerle kutlanacağını, regl döngüsünün sürecinin böbürlenerek konuşulacağını hijyen malzemelerinin hükümet tarafından finanse edileceğini ve adet döngüsü regl anlamına gelen menstruation kelimesinin “men-struation” olarak kullanılacağını güç ilişkileri bağlamında açıklar. Regl dönemin yarattığı etkiler nedeniyle erkeklerin işledikleri suçların affedileceği kanunlar, regl döngüsünün erkeklerin gücünü arttırdığına ilişkin sağlık çalışmaları yapılacağını ve regl günlerini övücü sokak jargonlarının gelişeceğini muhtemel olduğunu söyleyen Steinem (2019,152) en ahlaki ve mantıklı argümanları erkek entelektüellerin sunacaklarını iddia eder. Bilim, sanat, siyaset ve tüm diğer alanlarda regl dönemi araçsallaştırılarak güç gereçesi olacak ve eğer erkekler regl olabilselerdi muhtemelen sonsuza kadar devam edecektir. Ancak kadınlar adet gördüğünde ise regl dönemi tabulara, gizliliğe ve yoksulluğa konu olur ve regl döngüsü süreci sağlık alanı ile sınırlı olmak üzere kadın sağlığı başlığında ele alınır. Oysa regl sürecinin sadece sağlıkla ilgili olduğunu, biyolojik bir farklılık olduğu ve yarattığı etkinin biyolojik olduğunu kabul etmek feminist bakışla uyumsuzdur.

#### 4. Regl Yoksulluğu

Feminist bakış, bilimin tarafsız olduğu görüşünü kabul etmez ve kadınlar hakkındaki inançlar ile kadınların yaşamlarını etkileyen toplumsal ve politik güçler arasındaki bağlantıları arar. 1970’lerin başındaki kadın sağlığı hareketi erkekler tarafından üretilen ve kadınları zayıf, bağımlı ve hastalıklı tanımlayan “hastalık ve sağlığın cinsel politikasına” meydan okur. Bu politikalar kadının, regl döneminde ve regl öncesi dönemde hastalıklı kabul eder ve bu dönemlerde toplumdaki uzaklaşacak biçimde evde veya yatakta geçirmelerini önerir. Bilimsel tıbbın kadınların regl döngüsünü hastalıkla tanımlama düşüncesi kadını hasta ve zayıf olarak kamusal bir imaja mahkum eder ve toplumda yaratılan güç farkını anlamaktan uzaklaştırır. Bunun yerine, feminist bakış modern tıbbın temelini oluşturan ayrımlara bir meydan okuma olarak kabul edilmelidir. Bu düşüncüyü geliştirmesi, içerden bir bakış sunması ve sorunları tespit etmesi gerekir. Bu kapsamda Randi Daimon Koeske, *Regl Lanetini/Tabusunu Kaldırmak (Lifting the Curse of Menstruation)*, 1983) başlıklı makalesinde regl dönemini anlamak için yapılan bilimsel çalışmaları sınıflandırır ve aslında yapılması gerekenlere dair öneri getirir. Koeske (1983) regl döngüsüne ilişkin çalışmaların üç kavramsal yaklaşımda ele alındığını belirtir. Bu yaklaşımlardan ilki regl döngüsü kadının bulunduğu bağlamdan bağımsız olarak, çocukluk deneyimi, genetik miras olarak açıklayan kabul görmüş varsayımlardır. Bireysel farklılık modelini kabul eden ikinci yaklaşım kadınların farklılıklarını içsel durumlarla ilişkilendirir. Menopoz veya regl döngüsü gibi durumları tek boyutlu olarak ele alır.

Üçüncü yaklaşım ise kadınların regl dönemlerini “hasta” ve “sağlıklı” gibi önceden kabul edilen normatif varsayımlara dayandırır. Geleneksel toplumsal cinsiyet kavramı ile ilişkilendirilen durumlar sağlıklı olarak kabul edilir. Bu kavramsal yaklaşımları Koeske (1983) tek boyutlu ve kadının kendi durumundan bağımsız yaklaşım içeren çalışmalar olarak nitelendirir. Bu çalışmalar daha çok kadının zayıf olduğu durumlarla ilişkilendirilen ve önceden kabul edilmiş varsayımlara dayanmaktadır. Koeske (1983), sağlık sisteminin hasta/doktor, kadın/erkek ya da genç/yaşlı gibi ikili ayırım yerine bütüncül bir bakış ile güç temelinde inşa edilmiş



sağlık alanından, sosyal ve kültürel alana yönelmesi gerektiğini belirtir. “*Kimse kimseye hükmetmediği, kadınların erkeklere benzemediği hatta daima eşit de olmadığı ama herkesin kendi olabildiği barış ve olanaklar dünyasında yaşadığımızı düşünün*” diyen bell hooks (2002) gibi, Koeske (1983) de regl döneminin eril olanın gücünü göstermek için baskı aracı olarak kullanılmasından vazgeçilmesini ve regl dönemine ilişkin sorunlara çare bulunmasını önerir.

Kültürel feminist yaklaşımların öne sürdüğü gibi, kadın doğasının ezilmişlikle çerçeveselenmesi kadına ilişkin birçok meselenin görmezden gelinmesi sonucunu doğurmuştur. Bu konuda var olan önemli bir mesele de ekonomik temelli ve halk sağlığı merkezine yerleştirilen regl yoksunluğudur. Regl dönemi doğrudan insan onuru ile ilgilidir. Hijyen ürünleri ve sıhhi ortamlar olmadığında ve regl hijyenini yönetmenin bilinmemesi regl yoksulluğunu yaratır. Regl yoksulluğuna ilişkin önemli bir çalışma, Flinders ve Lowery (2023) tarafından İngiltere’de regl ürünlerinden verginin kaldırılmasına ilişkin 25 yıllık bir mücadelenin ekonomik ve politik olarak karşılaşılan sorunları değindikleri çalışmadır. Çalışma Şubat 1996’dan, regl ürünlerinde KDV’nin kaldırıldığı Ocak 2021’e kadar Birleşik Krallık parlamentosunda yaşanan tartışmalara odaklanır. Flinders ve Lowery (2023) regl ürünlerinin lüks ürün sınıfına dahil edilerek vergilendirilmesini eleştirel regl çalışmaları kapsamında ele alır. Nihayetinde çeyrek asırlık mücadele ile İngiltere’de regl ürünlerinden vergi kaldırılmıştır. Son yıllarda regl ürünlerinin vergilendirilmesi toplumsal cinsiyet eşitliği ve insan haklarına ilişkin daha geniş tartışmaların merkezi bir unsuru haline gelmiştir. Kampanya grupları tüm dünyada ortaya çıkmakta ve uluslararası koalisyonlar oluşturarak hükümetleri vergi politikasını değiştirmeye zorlamaktadır. Bu amaçla 2019’da Global Menstrual Collective<sup>3</sup> tarafından regl sağlığı ve hijyeni için küresel bir koalisyon oluşturularak herkes için regl sağlığı ve hijyene yönelik küresel eylem çağrısında bulunuldu. Uzun yıllar boyunca ihmal edilen regl dönemi sağlığı Global Menstrüel Kolektif tarafından “regl döngüsüyle ilgili olarak yalnızca hastalık veya sakatlığın olmaması değil, fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak tam bir iyilik hali” olarak tanımlanmıştır.

Regl dönemini uygun hijyenik ürünlerle yönetememek, kadınları üzgün, sıkıntılı ve rahatsız hissettirebildiğine dair araştırmalar bulunmaktadır. Cardoso ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada hijyen ürünlerine ulaşmakta sıkıntı yaşayan bireylerin zihinsel sağlığını olumsuz yönde etkileyebileceği sonucuna ulaşmışlardır. İngiltere’de üniversite öğrencisi kadınların dahil edildiği çalışmada, dönem yoksulluğu yaşayan katılımcıların %68,1’inde orta-şiddetli depresyon belirtileri görüldüğü ve dönem yoksulluğu yaşamayan katılımcılardan daha yüksek depresyon oranlarına sahip oldukları belirtilmektedir (Cardoso et al, 2021). Tull, regli döneminin ekonomik yöndeki etkisine ilişkin yapmış olduğu çalışmada, kadınların regli dönemi nedeniyle gelir getirici faaliyetlere girmekte çekingen davrandığını bulgulamıştır. (Tull, 2019). Son derece fizyolojik bir süreç olan regli dönemi aslında kompleks bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Regl dönemine ilişkin yeterli araştırmaların yapılmaması, regl dönemine ilişkin sorunların önemsenmemesi ciddi dikkat gerektiren küresel bir halk sağlığı sorununa neden olabilmektedir. Regl dönemine ilişkin yeterli altyapıyı sağlama, vergisiz regl ürünlerine erişim sağlamak için hükümetlerin desteği, eğitim ve bilgi paylaşımına, çalışma yaşamındaki hakların düzenlenmesine, regl dönemi mevcut durumu, etkileri ve regl hakkında konuşmamayla nasıl mücadele edileceği konusunda daha fazla araştırma yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

## 5. Materyal ve Yöntem

## 6. Çalışmanın Amacı ve Önemi

Kültürel feminist yaklaşımın belirttiği gibi kadınlar doğal bir süreç olan regl dönemleri temelinde ayrımcılığa uğradıkları halde döneme ilişkin yaşadıkları ekonomik, kültürel ve sosyal sorunlar yeterince incelenmemektedir. Dünyanın birçok yerinde olduğu gibi ülkemizde de pek çok kadın gerek sosyo-ekonomik etkilerden kaynaklı olarak hijyenik ürünlere erişim sıkıntısı, gerekse eğitim yetersizliği nedeniyle regl dönemi bilgisizliği ile karşı karşıya kalabilmektedir. Çalışmada kültürel olarak ise konuşulamayan bir olgu olarak karşımıza çıkan regl döneminin sosyal, ekonomik ve kültürel olarak mevcut durumunun incelenmesini amaçlamaktadır.

Birleşmiş Milletler, regl yoksulluğu bir halk sağlığı, cinsiyet eşitliği ve insan hakları sorunu ilan ederken, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), 1,8 milyar kız çocuğu ve kadının regl dönemlerine ilişkin bilgiye sahip olmadığını ve bu dönemlerini yönetmek için ekonomik kaynaklara ulaşamadıklarını bildirmektedir (Haneman, 2021). Regl döngüsüne ilişkin sorunları çözmek için bugün ne yapılabilir ve yapılmalıdır? Bu soruya cevap verebilmek için öncelikle regl döngüsü konusunda ne durumda olduğumuzu ve yaygınlığını tespit etmek, bu sağlık durumuna ilişkin sosyo-kültürel anlayışları belirlemek, regl dönemi deneyimini araştırmak, regl olgusuna ilişkin sabitleme ve ayrımcılığı incelemek gerekmektedir. Regl döngüsünün dile getirilmesi yakın zamanlara kadar kadın bedeniyle ilgili konuları konuşmanın tabu olması nedeniyle oldukça zor ifade ediliyordu. Regl dönemine ilişkin konuşulmaya başlanması ise bu sorunun çözümüne yönelik ciddi bir adımdır. Bu çalışmanın özgün değeri, yukarıdaki sorunlardan hareketle, regl döneminin mevcut durumunu kadınlar üzerinden ortaya koymaktır. Bu amaçla “Regl dönemi sosyal, kültürel ve ekonomik durum analizi” nicel araştırma deseninde yapılandırılmış tanımlayıcı bir araştırma niteliğindedir. Bu kapsamda araştırma soruları aşağıdaki biçimde sıralanmıştır;

<sup>3</sup> <https://www.globalmenstrualcollective.org> (Erişim Nisan, 2023)

- Sosyal faktörler regl dönemini nasıl etkiler?
- Kültürel faktörler regl dönemini nasıl etkiler?
- Ekonomik faktörler regl dönemini nasıl etkiler?
- Demografik faktörler regl dönemini nasıl etkiler?

## 7. Araştırma Alanı Seçimi

Çalışmanın araştırma alanını TC vatandaşı yerli kadınlar ve geçici koruma altındaki kadınlara yönelik kayıtlı ve yoğun eğitim programları nedeniyle Adana'nın en büyük ilçesi olan Seyhan Belediyesi Kadın Dayanışma Merkezi oluşturmaktadır. Seyhan Belediyesi Kadın Dayanışma Merkezi bu kapsamda amaçlı olarak seçilmiş ve burada eğitim gören tüm yerli ve geçici koruma altındaki mülteci kadınlar tam sayımla araştırmaya dâhil edilmişlerdir. Bu kapsamda, araştırma alanı Adana Seyhan Belediyesi Kadın Dayanışma Merkezinde eğitim alan Türk vatandaşı kadınlar ile geçici koruma altındaki kadınlarla sınırlıdır. Seyhan Belediyesi Kadın Dayanışma Merkezi Adana Seyhan bölgesinde, kadınların sosyal ve ekonomik şartlarını güçlendirmek ve psikolojik iyi oluşlarına yönelik çalışmalar yürütmek amacıyla faaliyet göstermektedir. Merkez<sup>4</sup>, bölgede yaşayan kadınlar ve Suriye'deki iç karışıklık başta olmak üzere çeşitli sebeplerle yerlerinden edilen ve Türkiye'ye geçici koruma statüsünde yerleşen kadınlarla beraber çalışmakta; fırsat eşitliği ve toplumsal cinsiyet odaklı yaklaşımla, toplumun her kesiminden kadınlara ulaşma çabası içerisinde faaliyet göstermektedir.

Seyhan ilçesinde kadınlara yönelik en kapsamlı çalışma yürüten birim Kadın Dayanışma Merkezi olup, Merkeze gelen tüm kadınlar araştırmaya dâhil edilmiş ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 397 kadınla görüşme sağlanmıştır. Kadın Dayanışma merkezi yılda, Seyhan ilçesine kayıtlı olan ortalama 1000 kadına çeşitli eğitimler vermektedir. Araştırmanın evreni, Eylül-Ekim 2022 arasında merkeze başvuran tüm kadınlardır. Hedef örnekleme ulaşılmış olup, araştırmanın yapıldığı tarihlerde merkeze başvuran 397 kadın ile araştırma tamamlanmıştır.

## 8. Araştırma Deseni

"Regl dönemi mevcut durum analizi" nicel araştırma deseninde yapılandırılmış kesitsel ve tanımlayıcı bir araştırmadır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS paket programında analiz edilmiş ve tanımlayıcı istatistikler (frekans ve ortalamalar) kullanılarak yorumlanmıştır. Kadınlar ankette yer alan bazı sorulara cevap vermedikleri için frekans dağılımları ve ortalamalar, cevap veren kadınlar üzerinden hesaplanmıştır. Sorulara cevap vermeyen kadınlar tablolarda "cevapsız" olarak yer almış ve toplamdaki payları (397 kişi üzerinden) hesaplanarak yine tablolarda verilmiştir. Araştırmaya menopoz dönemine giren kadınlar da dâhil edilmiş; regl dönemi ile ilgili soruları regl dönemlerini düşünerek cevaplamaları istenmiştir. Araştırmanın başlangıcında "farklı uyruğa sahip kadınlar arasında karşılaştırma yaparak aralarında farklılık olup olmadığını ortaya koymak" olarak belirlenmiş ancak çalışmanın sürecinde tutum soruları hariç, yapılan analizlerde farklı uyruğa sahip kadınlar arasında önemli farklılık olmadığı saptanmıştır. Bu nedenle tablolarda tüm kadınlar tek grup olarak verilmiştir.

Regl dönemi ile ilgili olarak tutum soruları hazırlanmış ve kadınlara toplam on (10) adet ifade yöneltilmiştir. Bu sorular en düşük bir (1) ve en yüksek beş (5) düzeyinde derecelendirilmiştir. Bu tutum soruları ile ilgili araştırmada bulunan Cronbach-Alfa katsayısı 0,656 olup; katsayı  $0,60 \leq \alpha \leq 0,80$  ise sorular oldukça güvenilir (Terzi, 2019).

Tutum sorularında elde edilen verilere bağlı olarak yapılan analizlerde, ifadelerle ilişkin veri setinin normal dağılım göstermemesi ve grup varyanslarının homojen olmaması dolayısıyla bağımsız değişkenlerin grupları arasında parametrik olmayan karşılaştırma testleri kullanılmıştır (Lorcu, 2020). Kullanılan testler "Mann-Whitney U" ve "Kruskal-Wallis Varyans Analizi" testleridir. Tüm analizlerde istatistiki anlamlılık düzeyi  $p < 0.05$  kabul edilmiştir.

Araştırmanın etik kurul onayı alınarak katılımcılar gönüllülük esasıyla çalışmaya dahil edilmiştir. Gönüllü katılımcılara araştırma hakkında bilgi verilmiş ve aydınlatılmış onam formu imzalatılmıştır.

## 9. Veri toplama araçları

Bu çalışmanın ana materyalini anketler sonucu elde edilen birinci veriler oluşturmuştur. Mevcut durum analizinde kullanılan veri toplama aracı araştırmacılar tarafından özgün olarak hazırlanmış olup, tanıtıcı bilgiler, regl dönemi öyküsü, regl dönemi ürünlerine erişim, regl dönemi davranış ve tutumlardan ve regl yoksulluğuna ilişkin tutum sorularını içermektedir. Anket soruları ve tutum soruları araştırmayı yapan ekip tarafından oluşturulan soru havuzundan düzenlenmiştir. Oluşturulan soruların geçerlilik ve güvenilirliği için öncelikle 50 kişi ile anket yapılmış, frekans analiz sürecinde bazı sorular çıkartıldıktan sonra sormacanın son hali oluşturulmuştur.

<sup>4</sup> [www.kadindayanismamerkezi.com](http://www.kadindayanismamerkezi.com)

## 10. Araştırma Bulguları

### 11. Demografik Yapı

Araştırma alanındaki kadınların yaşlarına bakıldığında en küçüğü 15, en büyüğü ise 67 yaşındadır. Ortalama yaşları ise 32,7 olarak bulunmuştur. Kadınların yaklaşık üçte ikisi (%65,9) Türkiye, üçte biri (%28,4) ise Suriye vatandaşı olup, diğer kadınlar Afganistan ve İran vatandaşıdır. Yabancı uyruklu kadınlara uygulanan anket soruları Seyhan Kadın Dayanışma Merkezi uzmanlarınca başta Arapça olmak üzere kendi dillerine çevrilerek dil engeli aşılmaya çalışılmıştır. Kadınların çoğunluğu kentte doğmuş (%70,5) ve kentte ikamet (%87,7) etmektedirler. Eğitim düzeyleri lise ve üniversite düzeyinde yoğunlaşmakta olup; %55,2'si evlidir. En düşük ve en yüksek ilk evlilik yaşı sırası ile 12 ve 40 olup; ortalama ilk evlilik yaşı 21,6, çocuk sahibi olan kadın başına ortalama çocuk sayısı ise 2,69 olarak bulunmuştur. Kadınların %68,3'ü çekirdek aile olarak yaşamakta ve yaklaşık beşte biri (%23,5) çalışmaktadır. Kadınlarla ilgili detaylı demografik veriler Tablo 1'de verilmiştir. Burada dikkat çeken kadınların cevap verenler içinde %30'unun 18 yaş altında evlilik gerçekleştirdiğidir.

**Tablo 1.** Demografik yapı

Değişkenler	Sayı	Yüzde %
Uyruk		
Türkiye	253	65,9
Suriye	109	28,4
Afganistan	19	4,9
İran	3	0,8
<b>Toplam</b>	<b>384</b>	<b>100,0</b>
Cevapsız	13	3,3
Eğitim düzeyi		
Okur Yazar Değil	6	1,5
İlkokul	53	13,6
Ortaokul	67	17,1
Lise	128	32,7
Üniversite	118	30,2
Lisans üstü	19	4,9
<b>Toplam</b>	<b>391</b>	<b>100,0</b>
Cevapsız	6	1,5
Medeni durum		
Evli	214	55,2
Bekâr	174	44,8
<b>Toplam</b>	<b>388</b>	<b>100,0</b>
Cevapsız	9	2,3
İlk evlilik yaşı(gruba göre)		
12-15	11	5,3
16-18	46	22,2
19-21	52	25,1
22-25	61	29,5
26-30	31	15,0
31-40	6	2,9
<b>Toplam</b>	<b>207</b>	<b>100,0</b>
Cevapsız	190	47,9
Çalışma durumu		
Çalışmıyor	296	76,5
Çalışıyor	91	23,5
<b>Toplam</b>	<b>387</b>	<b>100,0</b>
Cevapsız	10	2,5
Mesleği		
Ev hanımı	182	79,4
Memur	16	7,0
İşçi	23	10,0
Esnaf	4	1,8
Emekli	4	1,8
<b>Toplam</b>	<b>229</b>	<b>100,0</b>
Cevapsız	168	42,3
Aile tipi		
Çekirdek	261	68,3
Geniş	86	22,5
Parçalanmış	35	9,2
<b>Toplam</b>	<b>382</b>	<b>100,0</b>
Cevapsız	15	3,8
Doğum yeri		
İl	279	70,5
İlçe	64	16,2
Köy	53	13,4
<b>Toplam</b>	<b>369</b>	<b>100,0</b>
Cevapsız	1	0,3
İkamet yeri		
İl	343	87,7
İlçe	43	11,0
Köy	5	1,3
<b>Toplam</b>	<b>391</b>	<b>100,0</b>
Cevapsız	6	1,5
Ortalama yaş	32,7	
Ortalama çocuk sayısı	2,69	
Ortalama ilk evlilik yaşı	21,6	

## 12. Regl Dönemi Öyküsü

### - Kadınların Ortalama İlk Regl Yaşı ve Regl Dönemi Tanımları

Araştırma alanındaki kadınların ortalama ilk kanama yaşları 13-14 olup; en düşük kanama yaşı 10 (16 kişi) ; en yüksek ise 18 (1 kişi) olarak bulunmuştur. Araştırma alanında görüşülen kadınların toplamda %78,3'ü (299 kişi) aylık döngüyü “adet veya regl” olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlamalarda yabancı uyruklu kadınlar ile TC vatandaşı kadınlar arasında fark görülmemiştir. Bu tanımlama, kadınların ilk adet olduklarında yaptıkları tanımlama ile paralellik göstermekle birlikte, kadınların ilk kanama yaşadıklarında bu durumu daha çok “adet görme” olarak tanımladıkları belirlenmiştir. Kadınların aylık kanama tanımları Tablo 2’de görüldüğü gibi hastalanma, ay hali, ağrı, aybaşı, kanama, özel durumu gibi isimlerle adlandırılmıştır. Tablo 3’de görüldüğü gibi ilk döngü başlangıcında verdikleri tanımlamalara devam etmekle birlikte kirlenmek, dudu geldi, kiraz dönemi gibi farklı tanımlamalara da karşılaşılmıştır.

**Tablo 2.** Kadınların regl dönemi tanımları

Tanımlar	Sayı	%
Adet görme	149	39,0
Regl	150	39,3
Periyod	51	13,4
Hastalanma	12	3,1
Ay hali	7	1,8
Ağrı	4	1,0
Aybaşı	3	0,8
Kanama	3	0,8
Yenilenme	1	0,3
Menstruasyon	1	0,3
Özel durum	1	0,3
<b>Toplam</b>	<b>382</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>15</b>	<b>3,8</b>

Araştırmaya katılan kadınlar ilk regl deneyiminde %58 oranında adet görme olarak tanımlamışlardır. Ancak kadınların %24 gibi bir oranı soruya cevap vermemişlerdir. Ayrıntılar Tablo 3 de görülmektedir.

**Tablo 3.** Kadınların ilk regl yaşadıklarında yaptıkları tanımlar

Tanımlar	Sayı	%
Adet görme	175	58,5
Regl	60	20,1
Kanama	27	9,0
Aybaşı	16	5,4
Hastalanma	15	5,0
Periyod	3	1,0
Kirlenmek	1	0,3
Kiraz dönemi	1	0,3
Dudu geldi	1	0,3
<b>Toplam</b>	<b>299</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>98</b>	<b>24,7</b>

### - Kadınların Regl Dönemi Öncesinde Konu Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumları, Bilgi Kaynakları ve Regl Döngüsünün Paylaşımı

Araştırma alanındaki kadınların adet döngüsü öncesi konuyla ilgili bilgi sahibi olma durumları sorulduğunda, kadınların %39,6’sı (156 kişi) konuyla ilgili bilgi sahibi olduğunu; %32,5’nin (128 kişi) hiç bilgisi bulunmadığını, %28,0’nın da (110 kişi) kısmen bilgisi bulunduğunu belirtmişlerdir. Soruya cevap vermeyen kadınların oranı 0,8’dir (3 kişi).

Kadınların regl dönemi hakkındaki en önemli bilgi kaynaklarını %76,5 oranında anneleri oluşturmaktadır. Araştırmaya göre birinci derece yakın kardeşler, arkadaşlar ve okul bilgi kaynağı olarak belirtilirken, sağlık çalışanı, baba ve internet kaynakları küçük bir yüzde tabloda yer almıştır (Tablo 4). Ayrıca kadınların %17’si bu soruyu cevaplamamıştır.

Araştırma alanındaki kadınların %8,3’ü (33 kişi) adeti ilk kez deneyimlediğinde hiç kimse ile paylaşmamıştır. Paylaşan kadınların ise en önemli paydaşları yine anneleri olmuştur.

Tablo 5’de görüldüğü gibi %84 oranında ilk regl deneyimi annelerle paylaşılmaktadır.



**Tablo 4.** Kadınların regl dönemi hakkında bilgi kaynakları

Bilgi kaynakları	Sayı	%
Annem	251	76,5
Kardeşler	31	9,5
Arkadaş	17	5,2
Okul	14	4,3
Sağlık Çalışanı	7	2,1
Babam	5	1,5
İnternet/ Sosyal Medya/ Kitap	3	0,9
<b>Total</b>	<b>328</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>69</b>	<b>17,4</b>

**Tablo 5.** İlk Regl deneyiminin paylaşıldığı kişiler

Paylaşılan kişiler	Sayı	%
Annem	301	84,1
Kardeşler	31	8,7
Arkadaş	11	3,1
Akrabalar	4	1,1
Babam	3	0,8
Eşim	1	0,3
Öğretmen	1	0,3
Diğer	6	1,7
<b>Total</b>	<b>358</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>6</b>	<b>1,5</b>
<b>Hiç kimseyle paylaşmamış</b>	<b>33</b>	<b>8,3</b>

### - Regl Döneminin Başlangıcında Yaşanan Duygular ve Nedeni

Kadınların yaklaşık yarısı regl döngüsüne ait ilk duygularını korku olarak ifade etmişlerdir. Bu ifadeyi utanma ve endişe izlemiştir. Tablo 6'da görüldüğü gibi kadınların sadece %7,1'i mutluluk hissettiğini belirtmiştir.

**Tablo 6.** Kadınların regl dönemine ait ilk duyguları

Duygular	Sayı	%
Korku	193	49,0
Utanma	79	20,1
Endişe	73	18,5
Mutluluk	28	7,1
Diğer	21	5,3
<b>Toplam</b>	<b>394</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>3</b>	<b>0,8</b>

Çalışmada kadınlara neden bu duyguları hissettikleri sorulduğunda en önemli payı bilinçsizlik/bilgisizlik alırken, regl döngüsünü ilk kez yaşamak ikinci en önemli neden olarak saptanmıştır. Tablo 7'de görüldüğü gibi büyümek, küçük yaşta regl olmak, ağrı yaşamak gibi çok çeşitli cevaplar verilmiştir. Ancak kadınların %43'ü bu soruyu cevapsız bırakmışlardır.

**Tablo 7.** Regl dönemi ilk kez deneyimlendiğinde yaşanan duygunun nedeni

Duyguların Nedeni	Sayı	%
Bilinçsizlik/bilgisizlik	108	47,8
İlk kez deneyimlemek	46	20,4
Büyümek/değişim	15	6,6
Küçük yaşta olmak	11	4,9
Ağrı yaşamak	10	4,4
Genç kız olmanın mutluluğu	10	4,4
Çevreden duyulanlar	7	3,1
Kan görmek	7	3,1
Ebeveynlerin kızmasından korkmak	3	1,3
Akranlara özenmek	2	0,9
Evlenme korkusu	2	0,9
Baba ve erkek kardeşlerden utanmak	2	0,9
Yalnızlık	1	0,4
Ayrı olması	1	0,4
Kirlendiğini hissetmek	1	0,4
<b>Toplam</b>	<b>226</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>171</b>	<b>43,1</b>

### 13. Regl Döneminde Kullanılan Ürünler ve Ürünlere Erişim ve Regl Dönemine İlişkin Kültürel Yaklaşım

Araştırma alanındaki kadınlara ilk regl yaşadıklarında ve şu anda kullandıkları ürünler sorulmuş ve alınan cevaplar Tablo 8'de verilmiştir. Buna göre kadınların %67,0'ı ilk deneyimlerinde hijyenik ped, %29,4'ü ise bez-kumaş gibi ürünler kullandığını belirtmiştir. Şu anda ise kadınların neredeyse tamamı hijyenik ürünler (ped ve tampon) kullanmakta olup; bez-kumaş kullanan kadınların oranı %4,3'e düşmüştür. Ayrıca tampon ve çevresel ped kullanan az sayıda kadın da vardır.

**Tablo 8.** Regl Döneminde Kullanılan Ürünler

İlk Regl Dönemi			Mevcut Durum		
Ürünler	Sayı	%	Ürünler	Sayı	%
Hijyenik ped	262	67	Hijyenik ped	352	88,9
Bez-kumaş	115	29,4	Bez-Kumaş	17	4,3
Pamuk	13	3,3	Tampon	12	3
Diğer	1	0,3	Çevresel ped	6	1,5
<b>Toplam</b>	<b>391</b>	<b>100</b>	Pamuk	3	0,8
<b>Cevapsız</b>	<b>6</b>	<b>1,5</b>	Diğer	6	1,5
			<b>Toplam</b>	<b>396</b>	<b>100</b>
			<b>Cevapsız</b>	<b>1</b>	<b>0,3</b>

Araştırma alanındaki kadınlar regl döneminde kullandıkları ürünlere çoğunlukla (%71,1) marketlerden satın almaktadırlar. Marketleri, bakkallar ve eczane takip ederken, kullandığı ürünleri kendisi yapan kadınlar da bulunmaktadır. Tablo 8 ve Tablo 9'da görüldüğü gibi satın alma süreçlerine ilişkin kadınların yüksek oranda cevap verdikleri görülmüştür.

**Tablo 9.** Regl dönemi ürünlerine erişim

Satın alınan yer	Sayı	%
Marketler	278	71,1
Bakkallar	56	14,3
Eczane	24	6,1
Kendisi yapıyor	21	5,4
İnternet üzerinden	7	1,8
Diğer	5	1,3
<b>Toplam</b>	<b>391</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>6</b>	<b>1,5</b>

Araştırma alanındaki kadınların %86,2'si (324 kişi) hijyenik ürünlere erişimde sorun bulunmadığını belirtirken, geriye kalan kadınlar (%13,8; 52 kişi) ise sorun olduğunu ifade etmişlerdir. Regl döneminde kullandığı ürünleri kendisi üreten 21 kadın bu değerlendirmenin dışındadır.

#### - Regl Döneminde Kullanılan Ürünlerin Ekonomik Açından Değerlendirilmesi

Araştırma alanındaki kadınların %81,6'sı (320 kişi) regl döneminde kullandıkları ürünleri pahalı bulurken, %14,0'ı (55 kişi) pahalı bulmamaktadır. Kadınların %5,5'i (22 kişi) ise soruya cevap vermemiştir. Diğer yandan kadınların %41,8'i (157kişi) bu ürünleri alırken ekonomik olarak zorlandığını ifade etmiştir. Ekonomik açıdan ara sıra zorlanan kadınların oranı %35,1 (132 kişi), zorlanmayan kadınların oranı ise %23,1'dir (87 kişi). Kadınların 21'i bu ürünleri kendisi ürettiği için fikir belirtmemiştir. Ekonomik açıdan bu ürünleri almakta zorlanan kadınların nasıl bir çözüm ürettikleri ise Tablo 10'da verilmiştir.

**Tablo 10.** Ekonomik olarak regl dönemi ürünlerini satın almakta zorlanan kadınların çözüm yolları

Çözüm Yolları	Sayı	%
Ödünç alıyorum	49	31,2
Her bir pedi daha uzun süre kullanmaya çalışıyorum	48	30,6
Bez-kumaş kullanıyorum	37	23,6
En ucuzunu alıyorum	15	9,6
Diğer	8	5,1
<b>Toplam</b>	<b>157</b>	<b>100,0</b>

#### - Kadınların Regl Dönemi Hakkında Konuşma ve Başkalarıyla Paylaşma Davranışları

Araştırmaya katılan katılımcılara "Regl döneminiz hakkında konuşmaktan kaçındığınız olur mu?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcıların %36,3'ü (141 kişi) regl dönemi hakkında konuşmaktan kaçındığını belirtirken, %63,7'si (247 kişi) ise böyle bir davranış içinde bulunmadığını ifade etmiştir. Kadınların %2,3'ü (9 kişi) soruya cevap vermemiştir. Regl dönemi hakkında konuşmaktan

kaçınma davranışı gösteren ve bu konuda açıklama yapan kadınların (90 kişi) gerekçeleri Tablo 11’de verilmiştir. Buna göre ayıp, mahrem ve utanma kavramları öne çıkmaktadır.

**Tablo 11.** Kadınların regl dönemi hakkında konuşmaktan kaçınma nedenleri

Nedenler	Sayı	%
Ayıp olduğu için	32	35,6
Mahrem bir konu	17	18,9
Utandığım için	16	17,8
Tercih etmiyorum	16	17,8
Diğer (ortamda erkeklerin olması, yadırganması vb.)	9	10,0
<b>Total</b>	<b>90</b>	<b>100,0</b>

Kadınların kendileri dışında genel olarak regl dönemi hakkında aile veya çevrede konuşulmasının ayıp olup olmadığı durumu da incelenmiş ve cevaplar Tablo 12’de verilmiştir. Buna göre kadınların %55,5’i konuyu ayıp bulmazken geri kalanı ayıp bulduğunu belirtmiştir.

**Tablo 12.** Regl döneminin aile veya çevrede konuşulmasının ayıp görülme durumu

Nedenler	Sayı	%
Ayıp değil	216	55,5
Aile içinde konuşulması ayıp	45	11,6
Çevrede konuşulması ayıp	40	10,3
Hem aile hem çevrede konuşulması ayıp	86	22,1
Erkeklerin olduğu ortamda ayıp	2	0,5
<b>Toplam</b>	<b>389</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>8</b>	<b>2,0</b>

Kadınların regl döneminde olduklarında konuyu kimlerle paylaşabildiği de incelenmiş ve genelde aile ile eş-sevgili cevabı verilmiştir. Konuyu hiç kimse ile paylaşmayan kadınların oranı ise Tablo 13’de görüldüğü gibi %21,4’tür.

**Tablo 13.** Kadınların regl dönemlerini paylaştıkları kişiler

Kişiler	Sayı	%
Aile	200	65,8
Eş-sevgili	69	22,7
Kız arkadaş	35	11,5
<b>Toplam</b>	<b>304</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>8</b>	<b>2,0</b>
<b>Hiç kimse</b>	<b>85</b>	<b>21,4</b>

### - Kadınların Regl Dönemi ile İlgili Bilgi Edinme Kaynakları

Araştırma alanındaki kadınların konuyla ilgili en önemli bilgi kaynaklarını sağlık personeli (%39,0) ile anneleri ve kız kardeşleri (%34,5) oluşturmaktadır (Tablo 14). Araştırma alanında adet döngüsü hakkında hiç kimseden ve hiçbir yerden bilgi almayan kadınların oranı ise %12,3’tür (49 kişi). Tablo 4’de ilk deneyimlediklerinde bilgi kaynakları yüksek oranda anneler olurken, bu tabloda durum değişmiş ve % 40 oranında sağlık personeline bilgi aldıkları gözlemlenmiştir. Yine internet üzerinde bilgilenme oranı %13’e çıkmış olduğu görülmektedir. Bu da ilk deneyim üzerinden zaman geçtikçe kadınların yaşadıkları regl döngüsünün kültürel bir durum olmadığını ve sağlıkla ilgili bir durum olduğunu düşündükleri biçiminde yorumlanabilir.

**Tablo 14.** Kadınların regl dönemi ile ilgili bilgi edinme kaynakları

Kaynaklar	Sayı	%
Sağlık personeli	131	39,0
Anne-kız kardeş	116	34,5
İnternet	45	13,4
Aile üyeleri	19	5,7
Arkadaş	16	4,8
Din görevlisi	4	1,2
Diğer	5	1,5
<b>Toplam</b>	<b>336</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>12</b>	<b>3,0</b>
<b>Hiç kimse</b>	<b>49</b>	<b>12,3</b>

**Tablo 15.** Kadınların Regl Dönemi Ürünlerini Satın Alma Davranışları

Satın Alma Davranışları	Sayı	%
Özel paketlenme tercih ediyorum	202	51,8
Özel paketlenme tercih etmiyorum	176	45,1
Ürün satın almıyorum	12	3,1
<b>Toplam</b>	<b>390</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>7</b>	<b>1,8</b>

#### - Kadınların Regl Dönemi Ürünlerini Satın Alma Davranışları

Araştırma alanında görüşülen kadınların yaklaşık yarısı %51,8 ürün satın alırken ürünü gizlemek için özel paketlenme tercih ettiğini ifade etmiştir. Kadınların %45,1'i böyle bir şeye ihtiyaç duymadığını, %3,1' ise ürün satın almadığını belirtmiştir. Cevap vermeyen kadınların oranı %1,8'dir

Regl dönemi ürünlerini kimlerin satın aldığı incelendiğinde ise kadınların çoğunluğu (%72,3) ürünleri her zaman kendilerinin aldığı ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra ailedeki diğer kadınlar (%13,3), eş-sevgili (%10,8) ve ailedeki diğer erkekler (%0,5) tarafından da ürün satın alınmaktadır. Kadınların %3,1'i ürün satın almazken, cevap vermeyen kadınların oranı %1,8'dir.

**Tablo 16.** Kadınların Kullandıkları Regl Dönemi Ürünlerini Satın Alan Kişiler

Satın Alan Kişiler	Sayı	%
Daima kendim alırım	282	72,3
Diğer kadınlar (anne, kız kardeş vb.)	52	13,3
Eş-sevgili	42	10,8
Ailedeki erkekler (baba, erkek kardeş vb.)	2	0,5
Ürün satın almıyorum	12	3,1
<b>Toplam</b>	<b>390</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>7</b>	<b>1,8</b>

#### - Kadınların Regl Döneminin Çalışma ve Eğitim Hayatına Etkisi Hakkındaki Düşünceleri

Kadınlara regl döneminde olmalarının olası çalışma ve eğitim hayatını etkileyip etkilemeyeceği sorulmuştur. Çalışma hayatı ile ilgili olarak kadınların %29,2'si etkileyeceğini belirtirken, %21,9'u etkilemeyeceğini ifade etmiştir. Kadınların yaklaşık yarısının (%48,9) konu hakkında fikri bulunmamaktadır.

Regl döneminin eğitim hayatına etkisi incelendiğinde ise kadınların %28,9'u (115 kişi) etkileyeceğini belirtirken; %33,0'ı etkilemeyeceğini ifade etmiştir. Kadınların %38,1'inin (151 kişi) konu hakkında fikri bulunmamaktadır.

**Tablo 17.** Kadınlara Göre Regl Döneminin Çalışma ve Eğitim Hayatına Etkisi

Çalışma Hayatı			Eğitim hayatı		
Fikirler	Sayı	%	Fikirler	Sayı	%
Etkiler	116	29,2	Etkiler	115	28,9
Etkilemez	87	21,9	Etkilemez	131	33,0
Fikrim yok	194	48,9	Fikrim yok	<b>151</b>	<b>38,1</b>
<b>Toplam</b>	<b>397</b>	<b>100,0</b>	<b>Toplam</b>	<b>397</b>	<b>100,0</b>

#### - Kadınların Teknolojik Regl Dönemi Ürünlerini Bilme Durumları

Araştırma alanındaki kadınların son yıllarda teknolojik olarak üretilen, çevre ve ekonomik odaklı regl dönemi ürünler hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları incelenmiştir. Bu kapsamda "çevresel ped ve silikon kap" hakkında soru yöneltilmiştir. Buna göre kadınların yaklaşık dörtte biri çevresel pedi ve silikon kabı duyduklarını/bildiklerini belirtmişlerdir (Tablo 18).

**Tablo 18.** Kadınların Teknolojik Regl Dönemi Ürünlerini Bilme Durumları

Çevresel ped			Silikon kap		
Cevaplar	Sayı	%	Cevaplar	Sayı	%
Evet	97	25,1	Evet	104	26,6
Hayır	290	74,9	Hayır	287	73,4
<b>Toplam</b>	<b>387</b>	<b>100,0</b>	<b>Toplam</b>	<b>77</b>	<b>100,0</b>
<b>Cevapsız</b>	<b>10</b>	<b>2,5</b>	<b>Cevapsız</b>	<b>6</b>	<b>1,5</b>

#### 14. Regl Dönemi Tutum Soruları

Araştırmaya katılan kadınların regl tutum düzeylerini ölçebilmek amacıyla on adet ifade yöneltilmiştir. Araştırmaya katılan kadınlara bu on ifade teker teker sorulmuş, her bir ifade için kadınların kendilerine en uygun olan puan düzeyine göre birden

beşe kadar puan vermeleri istenmiştir. Puanlamada “1.Kesinlikle katılıyorum, 2.Katılıyorum, 3.Fikrim yok, 4.Katılmıyorum ve 5.Kesinlikle katılmıyorum” düzeylerine karşılık gelmektedir. Kullanılan ifadelerin neler olduğu, ifadelere ilişkin genel ortalamalar ve standart sapmalar Tablo 19’da verilmiştir. İfadelere ilişkin Cronbach’s Alpha katsayısı 0,651 olarak hesaplanmıştır.

**Tablo 19.** Regl dönemi tutum soruları

İfadeler	Ortalama	N	Standart Sapma
Regl durumu herkesten saklanmalıdır	3,334	397	1,4230
Regl ürünleri özel kapalı ambalajda satın alınmalıdır	2,545	397	1,4135
Regl temiz bir süreç değildir	3,112	397	1,2395
Regl ürünlerini erkeklerin satın almasında sorun yoktur	2,448	397	1,2411
Regl ürünlerini kolaylıkla temin edebiliyorum	2,169	397	1,0958
Regl ürünlerinin fiyatına KDV dâhil olmamalıdır	1,637	397	1,0126
Genç kadın ve erkeklerin regl yoksunluğu hakkında bilgilendirilmesi ve farkındalıklarının artması açısından eğitimler verilmesi gereklidir.	1,900	397	1,1116
Regl dönemi hakkında konuşma beni rahatsız eder	3,372	397	1,2890
Regl döneminin sadece kadınlar tarafından bilinmesi gerekir	3,390	397	1,4200
Regl önemi, özellikle çevremizdeki erkeklerden (baba, erkek kardeş vb.) saklanması, gizli tutulması gereken bir süreçtir.	3,064	397	1,5246

Bağımsız değişkenler belirlenirken konu ile ilgili daha önce yapılan akademik çalışmalardan faydalanılmıştır. Belirlenen bağımsız değişken sayısı on adettir. Bunlar; “uyruk, yaş, eğitim, medeni durum, ilk evlilik yaşı, çalışma durumu, aile tipi, doğum yeri, ilk regl döngüsü yaşı ve regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi varlığıdır.

Tablo 20’de kadınların regl yoksunluğu tutumlarını ölçebilmek için yöneltilen ifadelerden ilki olan “Regl ürünleri özel kapalı ambalajda satın alınmalıdır” ifadesine ilişkin test istatistiği sonuçları yer almaktadır. Değişkenlere ilişkin 0,05 önem seviyesinde sonuçlara bakıldığında; çalışma durumu ( $p=0,028<0,05$ ), uyruk ( $p=0,000<0,05$ ) ve yaş ( $p=0,009<0,05$ ) değişkenlerine ilişkin gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerde gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 20).

Çalışma durumu değişkenine bakıldığında çalışan kadınların (sıra ortalaması 176,24) çalışmayan kadınlara göre (sıra ortalaması 205,67) ifadeye daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani çalışan kadınlar regl durumunun herkesten saklanması gerektiğini düşünmektedirler (Tablo 20).

Uyruk değişkenine bakıldığında “TC” uyruklu kadınların (sıra ortalaması 182,44) ifadeye diğer gruptakilere göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani TC uyruklu kadınlar regl durumunun herkesten saklanması gerektiğini düşünmektedirler (Tablo 20).

Yaş değişkenine bakıldığında “37 ve üzeri” yaşa sahip olan kadınların (sıra ortalaması 174,61) ifadeye diğer gruptakilere göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani 37 ve üzeri yaşa sahip olan kadınlar regl durumunun herkesten saklanması gerektiğini düşünmektedirler (Tablo 20). Eğitim değişkenine bakıldığında gruplar arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık bulunmamakla beraber ( $p=0,062>0,05$ ) lisansüstü eğitim düzeyine sahip olan kadınların (sıra ortalaması 158,05) diğer eğitim düzeyine sahip olan kadınlara göre daha fazla regl durumunun herkesten saklanması gerektiğini düşündükleri söylenebilir (Tablo 20).

Tablo 21’de kadınların regl dönemi tutumlarını ölçebilmek için yöneltilen ifadelerden ikincisi olan “Regl ürünleri özel kapalı ambalajda satın alınmalıdır” ifadesine ilişkin test istatistiği sonuçları yer almaktadır. Değişkenlere ilişkin 0,05 önem seviyesinde sonuçlara bakıldığında; medeni durum ( $p=0,010<0,05$ ), uyruk ( $p=0,001<0,05$ ) ve yaş ( $p=0,000<0,05$ ) değişkenlerine ilişkin gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerde gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 21).

Medeni durum değişkenine bakıldığında evli kadınların (sıra ortalaması 186,11) bekâr kadınlara göre (sıra ortalaması 215,18) ifadeye daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani evli kadınlar regl ürünlerinin özel kapalı ambalajda satın alınması gerektiğine bekâr kadınlara göre daha fazla önem vermektedirler (Tablo 21).

Uyruk değişkenine bakıldığında “TC” uyruklu kadınların (sıra ortalaması 183,61) ifadeye diğer gruptakilere göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani TC uyruklu kadınlar regl ürünlerinin özel kapalı ambalajda satın alınması gerektiğine diğer gruptaki kadınlara göre daha fazla önem vermektedirler (Tablo 21).

Yaş değişkenine bakıldığında “37 ve üzeri” yaşa sahip olan kadınların (sıra ortalaması 171,53) ifadeye diğer gruptakilere göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani 37 ve üzeri yaşa sahip olan kadınlar regl ürünlerinin özel kapalı ambalajda satın alınması gerektiğine diğer yaş grubundaki kadınlara göre daha fazla önem vermektedirler (Tablo 21).

Tablo 22’de kadınların regl tutumlarını ölçebilmek için yöneltilen ifadelerden üçüncüsü olan “Regl temiz bir süreç değildir”



**Tablo 20.** Regl durumu herkesten saklanmalıdır

	Gruplar	N	Sıra ort.	Test İstatistiği			
				Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
Medeni durum	Evli Bekâr	221 176	194,32 204,88	18414,00	42945,00	-,937	,349
Çalışma durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	90 307	176,24 205,67	11766,50	15861,50	-,220	<b>,028</b>
				Kruskal Wallis			
Uyruk	TC Yabancı Bilgi vermemiş	253 131 13	182,44 227,55 233,58		15,429	2	<b>,000</b>
Yaş	12-25 26-36 37 ve üzeri	127 140 130	213,93 208,10 174,61		9,436	2	<b>,009</b>
İlk evlilik yaşı	12-18 19-23 24 ve üzeri	80 76 65	115,46 102,83 115,06		2,010	2	,366
Aile tipi	Çekirdek Geniş Parçalanmış	272 90 35	196,32 211,87 188,74		1,781	2	,410
Doğum yeri	Şehir İlçe Köy	280 64 53	198,49 198,52 202,29		0,053	2	,974
Eğitim	Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü	7 58 67 128 118 19	190,71 199,09 170,72 202,67 218,11 158,05		10,526	5	,062
İlk regl döngüsü yaşı	10-12 13-14 15 ve üzeri	128 187 82	202,47 191,88 209,83		1,662	2	,436
Regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi	Evet Hayır Kısmen	159 128 110	193,45 197,98 208,21		1,157	2	,561

**Tablo 21.** Regl ürünleri özel kapalı ambalajda satın alınmalıdır

	Gruplar	N	Sıra ort.	Test İstatistiği			
				Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
Medeni durum	Evli Bekâr	221 176	186,11 215,18	16600,00	41131,00	-,258	<b>,010</b>
Çalışma durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	90 307	203,36 197,72	13422,50	60700,50	-,422	,673
				Kruskal Wallis			
Uyruk	TC Yabancı Bilgi vermemiş	253 131 13	183,61 227,50 211,27		13,567	2	<b>,001</b>
Yaş	12-25 26-36 37 ve üzeri	127 140 130	228,47 197,77 171,53		16,816	2	<b>,000</b>
İlk evlilik yaşı	12-18 19-23 24 ve üzeri	80 76 65	115,54 100,14 118,12		3,671	2	,160
Aile tipi	Çekirdek Geniş Parçalanmış	272 90 35	191,65 219,57 203,27		4,307	2	,116
Doğum yeri	Şehir İlçe Köy	280 64 53	195,56 216,55 196,02		1,895	2	,388
Eğitim	Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü	7 58 67 128 118 19	203,64 196,16 188,62 187,41 224,51 162,26		10,277	5	,068
İlk regl döngüsü yaşı	10-12 13-14 15 ve üzeri	128 187 82	190,02 199,53 211,81		1,921	2	,383
Regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi	Evet Hayır Kısmen	159 128 110	190,77 199,91 209,83		1,917	2	,384

ifadesine ilişkin test istatistiği sonuçları yer almaktadır. Değişkenlere ilişkin 0,05 önem seviyesinde sonuçlara bakıldığında; çalışma durumu ( $p=0,019<0,05$ ), uyruk ( $p=0,007<0,05$ ) ve doğum yeri ( $p=0,005<0,05$ ) değişkenlerine ilişkin gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerde gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 22).

**Tablo 22.** Regl temiz bir süreç değildir

	Gruplar	N	Sıra ort.	Test İstatistiği			
				Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
Medeni durum	Evli Bekâr	221 176	201,15 196,30	18973,50	34549,50	-,427	,669
Çalışma durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	90 307	174,55 206,17	11614,50	15709,50	-2,35	<b>,019</b>
				Kruskal Wallis			
				Test İstatistiği	df	p	
Uyruk	TC Yabancı Bilgi vermemiş	253 131 13	189,04 222,79 153,12		10,064	2	<b>,007</b>
Yaş	12-25 26-36 37 ve üzeri	127 140 130	204,65 188,14 205,18		2,029	2	,363
İlk evlilik yaşı	12-18 19-23 24 ve üzeri	80 76 65	114,43 109,57 108,45		,392	2	,822
Aile tipi	Çekirdek Geniş Parçalanmış	272 90 35	196,89 198,99 215,43		,847	2	,655
Doğum yeri	Şehir İlçe Köy	280 64 53	187,06 225,89 229,60		10,796	2	<b>,005</b>
Eğitim	Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü	7 58 67 128 118 19	166,93 209,67 200,80 199,96 202,56 143,34		5,921	5	,314
İlk regl döngüsü yaşı	10-12 13-14 15 ve üzeri	128 187 82	198,75 195,20 208,05		,750	2	,687
Regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi	Evet Hayır Kısmen	159 128 110	186,73 213,21 200,20		3,969	2	,137

Çalışma durumu değişkenine bakıldığında çalışan kadınların (sıra ortalaması 174,55) çalışmayan kadınlara göre (sıra ortalaması 206,17) ifadeye daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani çalışan kadınlar regl sürecinin çalışmayan kadınlara göre daha fazla temiz bir süreç olmadığını düşünmektedirler (Tablo 22).

Uyruk değişkenine bakıldığında uyruğu ile ilgili bilgi vermeyen kadınların (sıra ortalaması 153,12) ifadeye diğer gruptakilere göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani uyruğu ile ilgili bilgi vermeyen kadınlar regl sürecinin diğer gruptaki kadınlara göre daha fazla temiz bir süreç olmadığını düşünmektedirler (Tablo 22).

Doğum yeri değişkenine bakıldığında şehirde doğan kadınların (sıra ortalaması 187,06) ifadeye diğer gruptaki kadınlara göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani şehirde doğan kadınlar regl sürecinin diğer gruptaki kadınlara göre daha fazla temiz bir süreç olmadığını düşünmektedirler (Tablo 22).

Tablo 23'de kadınların regl tutumlarını ölçebilmek için yöneltilen ifadelerden dördüncüsü olan "Regl ürünlerini erkeklerin satın almasında sorun yoktur" ifadesine ilişkin test istatistiği sonuçları yer almaktadır. Değişkenlere ilişkin 0,05 önem seviyesinde sonuçlara bakıldığında, değişkenlerin grupları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ( $p>0,05$ ).

**Tablo 23.** Regl ürünlerini erkeklerin satın almasında sorun yoktur

	Gruplar	N	Sıra ort.	Test İstatistiği			
				Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
Medeni durum	Evli Bekâr	221 176	195,49 203,41	18672,50	43203,50	-,702	,483
Çalışma durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	90 307	204,69 197,33	13302,50	60580,50	-,550	,582
				Kruskal Wallis			
				Test İstatistiği	df	p	
Uyruk	TC Yabancı Bilgi vermemiş	253 131 13	205,19 187,78 191,54		2,160	2	,340
Yaş	12-25 26-36 37 ve üzeri	127 140 130	196,68 202,56 197,43		,222	2	,895
İlk evlilik yaşı	12-18 19-23 24 ve üzeri	80 76 65	109,42 105,70 119,14		1,719	2	,423
Aile tipi	Çekirdek Geniş Parçalanmış	272 90 35	192,05 210,34 223,84		3,717	2	,156
Doğum yeri	Şehir İlçe Köy	280 64 53	198,99 198,56 199,58		,002	2	,999
Eğitim	Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü	7 58 67 128 118 19	165,57 186,43 235,12 196,85 193,89 168,55		10,084	5	,073
İlk regl döngüsü yaşı	10-12 13-14 15 ve üzeri	128 187 82	202,81 196,91 197,82		,224	2	,894
Regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi	Evet Hayır Kısmen	159 128 110	205,44 201,62 186,64		1,949	2	,377

Tablo 24’de kadınların regl tutumlarını ölçebilmek için yöneltilen ifadelerden beşincisi olan “Regl ürünlerini kolaylıkla temin edebiliyorum” ifadesine ilişkin test istatistiği sonuçları yer almaktadır. Değişkenlere ilişkin 0,05 önem seviyesinde sonuçlara bakıldığında, değişkenlerin grupları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ( $p>0,05$ ).

**Tablo 24.** Regl ürünlerini kolaylıkla temin edebiliyorum

	Gruplar	N	Sıra ort.	Test İstatistiği			
				Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
Medeni durum	Evli Bekâr	221 176	196,12 202,61	18812,50	43343,50	-,585	,558
Çalışma durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	90 307	203,89 197,57	13375,00	60653,00	-,481	,631
				<b>Kruskal Wallis</b>			
					<b>Test İstatistiği</b>	<b>df</b>	<b>p</b>
Uyruk	TC Yabancı Bilgi vermemiş	253 131 13	200,62 194,40 203,81		,221	2	,895
Yaş	12-25 26-36 37 ve üzeri	127 140 130	196,28 199,88 200,72		,119	2	,942
İlk evlilik yaşı	12-18 19-23 24 ve üzeri	80 76 65	113,93 108,14 110,74		,350	2	,839
Aile tipi	Çekirdek Geniş Parçalanmış	272 90 35	191,94 214,28 214,60		3,583	2	,167
Doğum yeri	Şehir İlçe Köy	280 64 53	195,95 195,81 218,98		2,030	2	,362
Eğitim	Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü	7 58 67 128 118 19	177,93 202,09 203,96 195,67 205,61 161,24		3,241	5	,663
İlk regl döngüsü yaşı	10-12 13-14 15 ve üzeri	128 187 82	187,16 205,73 202,13		2,264	2	,322
Regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi	Evet Hayır Kismen	159 128 110	190,46 203,14 206,52		1,665	2	,435

Tablo 25’de kadınların regl yoksunluğu tutumlarını ölçebilmek için yöneltilen ifadelerden altıncısı olan “Regl ürünlerinin fiyatına KDV dâhil olmamalıdır” ifadesine ilişkin test istatistiği sonuçları yer almaktadır. Değişkenlere ilişkin 0,05 önem seviyesinde sonuçlara bakıldığında; çalışma durumu ( $p=0,045<0,05$ ) değişkeninin grupları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Aile tipi grupları içerisinde yer alan çekirdek aile grubu (sıra ortalaması 190,52) regl ürünlerinin fiyatına KDV dâhil olmamalıdır ifadesine diğer gruptakilere göre daha yüksek düzeyde katılmaktadırlar ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır.

**Tablo 25.** Regl ürünlerinin fiyatına KDV dâhil olmamalıdır

	Gruplar	N	Sıra ort.	Test İstatistiği			
				Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
Medeni durum	Evli Bekâr	221 176	200,52 197,09	19111,50	34687,50	-,337	,736
Çalışma durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	90 307	206,23 196,88	13164,50	60442,50	-,773	,440
				<b>Kruskal Wallis</b>			
					<b>Test İstatistiği</b>	<b>df</b>	<b>p</b>
Uyruk	TC Yabancı Bilgi vermemiş	253 131 13	203,58 190,67 193,85		1,449	2	,485
Yaş	12-25 26-36 37 ve üzeri	127 140 130	189,63 192,68 214,96		4,899	2	,086
İlk evlilik yaşı	12-18 19-23 24 ve üzeri	80 76 65	112,14 107,74 113,41		,410	2	,815
Aile tipi	Çekirdek Geniş Parçalanmış	272 90 35	190,52 218,99 213,51		6,181	2	,045
Doğum yeri	Şehir İlçe Köy	280 64 53	196,88 204,12 204,02		,419	2	,811
Eğitim	Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü	7 58 67 128 118 19	204,71 203,60 202,84 194,48 197,71 207,79		,661	5	,985
İlk regl döngüsü yaşı	10-12 13-14 15 ve üzeri	128 187 82	186,39 205,87 203,01		2,997	2	,223
Regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi	Evet Hayır Kismen	159 128 110	200,09 189,97 207,93		1,907	2	,385

Tablo 26’da kadınların regl tutumlarını ölçebilmek için yöneltilen ifadelerden yedincisi olan “Genç kadın ve erkeklerin regl yoksunluğu hakkında bilgilendirilmesi ve farkındalıklarının artması açısından eğitimler verilmesi gereklidir” ifadesine ilişkin test

istatistiği sonuçları yer almaktadır. Değişkenlere ilişkin 0,05 önem seviyesinde sonuçlara bakıldığında, değişkenlerin grupları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ( $p>0,05$ ).

**Tablo 26.** Genç kadın ve erkeklerin regl yoksunluğu hakkında bilgilendirilmesi ve farkındalıklarının artması açısından eğitimler verilmesi gereklidir

	Gruplar	N	Sıra ort.	Test İstatistiği			
				Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
Medeni durum	Evli Bekâr	221 176	206,42 189,69	17809,00	33385,00	-1,53	,124
Çalışma durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	90 307	207,86 196,40	13017,50	60295,00	-,888	,375
<b>Kruskal Wallis</b>							
				Test İstatistiği	df		p
Uyruk	TC Yabancı Bilgi vermemiş	253 131 13	199,34 202,79 154,19		2,418	2	,299
Yaş	12-25 26-36 37 ve üzeri	127 140 130	196,45 194,36 206,48		,960	2	,619
İlk evlilik yaşı	12-18 19-23 24 ve üzeri	80 76 65	111,22 105,68 116,94		1,223	2	,543
Aile tipi	Çekirdek Geniş Parçalanmış	272 90 35	192,17 222,34 192,03		5,471	2	,065
Doğum yeri	Şehir İlçe Köy	280 64 53	200,57 188,73 203,11		,720	2	,698
Eğitim	Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü	7 58 67 128 118 19	175,36 207,46 206,43 205,17 184,25 205,71		3,723	5	,590
İlk regl döngüsü yaşı	10-12 13-14 15 ve üzeri	128 187 82	189,37 208,07 193,34		2,581	2	,275
Regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi	Evet Hayır Kısmen	159 128 110	193,14 207,84 197,20		1,365	2	,505

Tablo 27’de kadınların regl tutumlarını ölçebilmek için yöneltilen ifadelerden sekizincisi olan “Regl dönemi hakkında konuşmak beni rahatsız eder” ifadesine ilişkin test istatistiği sonuçları yer almaktadır. Değişkenlere ilişkin 0,05 önem seviyesinde sonuçlara bakıldığında; uyruk ( $p=0,000<0,05$ ), yaş ( $p=0,001<0,05$ ) ve ilk evlilik yaşı ( $p=0,030<0,05$ ) değişkenlerine ilişkin gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerde gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (Tablo 27).

Uyruk değişkenine bakıldığında “TC” uyruklu kadınların (sıra ortalaması 179,97) ifadeye diğer gruptakilere göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani TC uyruklu kadınlar regl dönemi hakkında konuşmaktan diğer gruptaki kadınlara göre daha fazla rahatsız olmaktadır (Tablo 27).

Yaş değişkenine bakıldığında “37 ve üzeri” yaşa sahip olan kadınların (sıra ortalaması 170,58) ifadeye diğer gruptakilere göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani 37 ve üzeri yaşa sahip olan kadınlar regl dönemi hakkında konuşmaktan diğer gruptaki kadınlara göre daha fazla rahatsız olmaktadır (Tablo 27).

İlk evlilik yaşı değişkenine bakıldığında “19-23” yaş aralığında olan kadınların (sıra ortalaması 96,10) ifadeye diğer gruptakilere göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani 19-23 yaş aralığında olan kadınlar regl dönemi hakkında konuşmaktan diğer gruptaki kadınlara göre daha fazla rahatsız olmaktadır (Tablo 27).

**Tablo 27.** Regl dönemi hakkında konuşmak beni rahatsız eder

	Gruplar	N	Sıra ort.	Test İstatistiği			
				Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
Medeni durum	Evli Bekâr	221 176	193,64 205,73	18263,50	42794,50	-1,06	,285
Çalışma durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	90 307	182,05 203,97	12289,50	16384,50	-1,63	,102
<b>Kruskal Wallis</b>							
				Test İstatistiği	df		p
Uyruk	TC Yabancı Bilgi vermemiş	253 131 13	179,97 233,10 222,65		20,191	2	,000
Yaş	12-25 26-36 37 ve üzeri	127 140 130	218,68 207,54 170,58		13,112	2	,001
İlk evlilik yaşı	12-18 19-23 24 ve üzeri	80 76 65	121,93 96,10 114,97		7,024	2	,030
Aile tipi	Çekirdek Geniş Parçalanmış	272 90 35	199,53 200,26 191,63		,169	2	,919
Doğum yeri	Şehir İlçe Köy	280 64 53	195,71 197,06 218,70		1,901	2	,387
Eğitim	Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü	7 58 67 128 118 19	204,43 203,78 175,27 201,83 207,77 192,58		4,000	5	,549
İlk regl döngüsü yaşı	10-12 13-14 15 ve üzeri	128 187 82	199,23 196,80 203,66		,215	2	,898
Regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi	Evet Hayır Kısmen	159 128 110	190,02 196,34 215,07		3,361	2	,186

Tablo 28’de kadınların regl tutumlarını ölçebilmek için yöneltilen ifadelerden dokuzuncusu olan “Regl döneminin sadece kadınlar tarafından bilinmesi gerekir” ifadesine ilişkin test istatistiği sonuçları yer almaktadır. Değişkenlere ilişkin 0,05 önem seviyesinde sonuçlara bakıldığında sadece uyruk ( $p=0,000<0,05$ ) değişkenine ilişkin gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Diğer değişkenlerde gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

**Tablo 28.** Regl döneminin sadece kadınlar tarafından bilinmesi gerekir

	Gruplar	N	Sıra ort.	Test İstatistiği			
				Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
Medeni durum	Evli Bekâr	221 176	198,15 200,07	19260,50	43791,50	-.169	,866
Çalışma durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	90 307	181,23 204,21	12215,50	16310,50	-1,71	,086
<b>Kruskal Wallis</b>							
				Test İstatistiği	df	p	
Uyruk	TC Yabancı Bilgi vermemiş	253 131 13	182,90 230,02 199,81		15,319	2	,000
Yaş	12-25 26-36 37 ve üzeri	127 140 130	213,80 201,19 182,19		5,214	2	,074
İlk evlilik yaşı	12-18 19-23 24 ve üzeri	80 76 65	120,08 100,65 111,92		3,830	2	,147
Aile tipi	Çekirdek Geniş Parçalanmış	272 90 35	199,86 204,74 177,53		1,543	2	,462
Doğum yeri	Şehir İlçe Köy	280 64 53	198,80 195,93 203,78		,146	2	,930
Eğitim	Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü	7 58 67 128 118 19	188,36 205,89 188,38 205,88 194,67 199,87		1,549	2	,907
İlk regl döngüsü yaşı	10-12 13-14 15 ve üzeri	128 187 82	192,50 201,60 203,22		,650	2	,722
Regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi	Evet Hayır Kısmen	159 128 110	189,54 200,72 210,68		2,368	2	,306

Uyruk değişkenine bakıldığında “TC” uyruklu kadınların (sıra ortalaması 182,90) ifadeye diğer gruptakilere göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani TC uyruklu kadınlar diğer gruptaki kadınlara göre regl döneminin sadece kadınlar tarafından bilinmesi gerektiğini daha fazla düşünmektedirler (Tablo 28).

Tablo 29’da kadınların regl tutumlarını ölçebilmek için yöneltilen ifadelerden onuncusu olan “Regl dönemi, özellikle çevremizdeki erkeklerden (baba, erkek kardeş vb.) saklanması, gizli tutulması gereken bir süreçtir” ifadesine ilişkin test istatistiği sonuçları yer almaktadır. Değişkenlere ilişkin 0,05 önem seviyesinde sonuçlara bakıldığında sadece uyruk ( $p=0,000<0,05$ ) değişkenine ilişkin gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

**Tablo 29.** Regl dönemi, özellikle çevremizdeki erkeklerden (baba, erkek kardeş vb.) saklanması, gizli tutulması gereken bir süreçtir

	Gruplar	N	Sıra ort.	Test İstatistiği			
				Mann-Whitney U	Wilcoxon W	Z	p
Medeni durum	Evli Bekâr	221 176	196,73 201,86	18945,50	43476,50	-.452	,651
Çalışma durumu	Çalışıyor Çalışmıyor	90 307	188,48 202,08	12868,50	169653,5	-1,01	,312
<b>Kruskal Wallis</b>							
				Test İstatistiği	df	p	
Uyruk	TC Yabancı Bilgi vermemiş	253 131 13	181,21 229,61 236,73		17,564	2	,000
Yaş	12-25 26-36 37 ve üzeri	127 140 130	211,07 198,38 187,88		2,747	2	,253
İlk evlilik yaşı	12-18 19-23 24 ve üzeri	80 76 65	118,81 102,37 111,48		2,707	2	,258
Aile tipi	Çekirdek Geniş Parçalanmış	272 90 35	198,20 210,02 176,91		2,236	2	,327
Doğum yeri	Şehir İlçe Köy	280 64 53	197,14 197,29 210,91		,688	2	,709
Eğitim	Okuryazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite Lisansüstü	7 58 67 128 118 19	169,14 203,84 188,46 202,82 202,41 185,45		1,728	5	,885
İlk regl döngüsü yaşı	10-12 13-14 15 ve üzeri	128 187 82	196,79 197,82 205,13		,314	2	,854
Regl döngüsü başlamadan önce bilgi düzeyi	Evet Hayır Kısmen	159 128 110	190,64 205,05 204,05		1,477	2	,478

Diğer değişkenlerde gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Uyruk değişkenine bakıldığında “TC” uyruklu kadınların (sıra ortalaması 181,21) ifadeye diğer gruptakilere göre daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ve bu



farklılık istatistiki olarak anlamlıdır. Yani TC uyruklu kadınlar diğer gruptaki kadınlara göre regl döneminin özellikle çevrelerindeki erkeklerden (baba, erkek kardeş vb.) saklanması, gizli tutulması gereken bir süreç olduğunu daha fazla düşünmektedirler (Tablo 29).

## SONUÇ

Çalışma kültürel feminist yaklaşım ve toplumsal cinsiyet bağlamında regl döneminin seçilen örneklem alanı kapsamında mevcut durumunu ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı nitelikteki araştırma sonucunda ekonomik, kültürel ve sosyal üst başlıklarla ilişkilendirilen sonuçlara ulaşılmış ve tutum ölçeği ile regl dönemine ilişkin tutumları değerlendirilmiştir. Çalışmada regli dönemi öyküsü üst başlığında ilk regli yaşının 13-14 yaş olduğu ve regl döneminin adet veya regl olarak kavramsallaştırdıkları, kadınların dörtte üçünün regli dönemine ilişkin bilgileri annelerinden öğrendikleri ve daha yüksek oranda ilk deneyimlerini anneleri ile paylaştıkları görülmüştür. Anketin sosyal boyutu ile ilgili sorularda regli dönemine ait ilk duygularının korku ve utanma ağırlıklı olduğu ve bunu da bilgisizlikle bağdaştırdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Çünkü her üç kadından ikisinin regli dönemine ilişkin yeterli bilgiye sahip olmadan bu dönemi yaşadıkları görülmüştür. Elde ettikleri ilk bilgiler ise öncelikle annelerden edindikleri bilgilerdir.

Ekonomik boyuta ilişkin sorulara kadınlar, ağırlıklı olarak hijyenik ped kullandıkları, bunları marketten satın aldıkları, ekonomik olarak almakta zorlandıklarında her bir pedi daha uzun süre kullandıkları ya da bez-kumaş gibi malzemeleri değerlendirdiklerini ifade etmişlerdir. Hijyenik ürünlerde KDV ve ÖTV gibi vergilerin alınmamasına dair çok sayıda talep olmasına rağmen<sup>5</sup>, Türkiye'de enflasyonun yarattığı kriz bu ürünlere kadınların ekonomik olarak ulaşılmasını daha da güçleştirmiştir. Her kadının her ay bu ürünleri kullanmak zorunda olduğu göz önünde bulundurulması ancak eşitlikçi bir yapıda mümkün olabilecektir. Ailenin erkek bireyleri regli konusunun tamamen dışında olduğu ve sorunlarını kadınların kendi yakın arkadaşları ve anneleri ile çözdüğü görülmüştür. Yine satın alma davranışlarında ağırlıklı olarak ürünü kendilerinin satın aldıklarını ve özel ya da kapalı paketleme tercih ettiklerini bildirmişlerdir. Tutum sorularına verilen cevaplarda ise regli dönemine ilişkin kültürel yaklaşımlar ortaya konulmuştur. Regli döneminin başkaları tarafından bilinmesi rahatsız etmez demekle birlikte ağırlıklı olarak kapalı ambalajlarda satın alınması gerektiği, gizli tutulması gerektiğine dair bir yaklaşım da bulgulanmıştır. Kadınların regli dönemi hakkında konuşmaktan neden kaçındıklarına ilişkin soruya üçte bir oranında kadın cevaplamıştır. Kadınların üçte ikisi bu soruyu boş bırakmıştır. Ancak tutum ölçeğinde 19-23 yaş aralığındaki kadınlarla 37 ve üzeri yaş aralığındaki kadınların regl dönemine ilişkin konuşmaktan rahatsız oldukları bulgulanmıştır. Yine tutum ölçeğinde TC vatandaşı kadınların Regli döneminin gizli tutulması gereken bir süreç olduğunu düşündükleri gözlemlenmiştir. Çalışmada regl dönemine ilişkin kadınların çalışma ve eğitim hayatına etkilerine ilişkin yüksek oranda cevap alınmamıştır. Ancak tutum ölçeğinde çalışan kadınların yüksek oranda regl sürecinin temiz bir süreç olmadığına dair bildirimde bulunmuşlardır. Bu da iş hayatında var olan kadınların regl dönemine ilişkin düşüncelerini yansıtmaktadır. Kadınların biyolojik bir döngüsü olan ve hayatlarında önemli bir yeri olan regl dönemi konuşulmak, paylaşılmak ve rahatlıkla anlatılmak zorundadır. Kadınların konuşmamak için birbirlerine ve kendi üzerlerine baskı kurdukları bu kirlenme ya da kötü olma hali olarak nitelendirilen döngü hakkında daha çok konuşmak, araştırma ve değerlendirmeler yapılması zorunludur. Kadınları mevcut kültürdeki tutum ve faaliyetleri ile tanımlayan kültürel feministler regl dönemi hakkında konuşmayı sosyal olarak kabul edilemez kılan bir tabu olduğunu iddia ederken, bu iddianın gerçekliği çalışmanın sorularının boş bırakılmasında da görülmektedir. Aslında bu dönem hakkında kadınlara sessiz kalmaları öğretildiği ve bunu kanıksadıkları için, sorunları kendi başına çözmeleri gerektiğini düşündükleri için regl döneminin engellerinin görünmez kılındığı gerçeğini görmemiz gerekmektedir.

Genel olarak çalışmada kadınlar arasında regl dönemi hakkında yeterli bilgi sahibi olunamadığı görülmüştür. Sağlık personelinin bilgi alınması yerine geleneksel bilgilerle ve annenin kültürel aktarımlarıyla bu süreç devam etmektedir. Kadınların yeterli bilgiye ulaşmadaki temel engeller; eşitsizlik, damgalanma ve yetersiz eğitimidir. Çalışmada gözlemlenen kadınların regl döngüsüne ilişkin konuşmaktan kaçtıkları ve çekingen davrandıkları görülmüştür. Kadın sağlığına yapılacak yatırımlar ve eğitim sürecine bunların dahil edilmesi sorunları çözmeye önemli politikalar olarak önerilebilir. Bunun ötesinde kültürel olarak kadınların regli döngüsü hakkında konuşmaları ve bunu gizlemek zorunda bırakılmamaları gereken bir toplumsal yapı dönüşümü zorunludur. Bedensel özerklik olmadan toplumsal cinsiyet eşitliğinden söz edilemez. Gilligan (2017) bir sese sahip olmanın insan olmak demek olduğunu, kadınların kendi seslerine sahip olmasının engellenmesinin, yani onların seslerinin bastırılmasının, onları aslında insan olarak kabul etmemek anlamına geldiğini iddia etmektedir. Oysa ifade özgürlüğü tüm hak ve özgürlüklerin kapısıdır. Bu doğrultuda kadınların ifade özgürlüklerinin engellenmesi onların regl bahanesiyle yaşam alanlarını daraltan, konuşmaktan sakınan kadınların, haklarını ve özgürlüklerini ellerinden alan pek çok uygulamanın devamını sağlar. Kadınların regl döngüsü ve buna bağlı olarak cinsel sağlık eğitimini yaygınlaştırarak daha çok konuşulması ve anlatılması gerekir. Bu noktadan yola çıkıldığında regl olmaları nedeniyle kadınların ve kız çocuklarının karşılaştıkları zorlukların basit bir malzeme veya altyapı eksikliğinin olmadığı bu zorlukların onlar için sağlık hakkından eğitim hakkına kadar pek çok hak kaybına neden olduğu ve ikincil konuma zorlayan bir şiddet ve ayrımcılık biçimi olduğu söylenebilir. Dolayısıyla cinsiyete dayalı ayrımcılığın önüne geçebilmek için farklılıklara özgü

<sup>5</sup> <https://tr.euronews.com/2022/01/09/turkiye-de-hijyenik-ped-ve-menstruel-urunlere-gelen-zamlar-tepkilere-yol-ac-yor> (Erişim Tarihi:18 Mart 2022)  
<https://www.cumhuriyet.com.tr/video/hijyenik-pedlerden-alinan-yuzde-18-vergi-oranina-kadınlar-isyan-etti-1892441>, (Erişim Tarihi:12 Mart 2022) <https://t24.com.tr/haber/tesk-baskani-palandoken-hijyen-urunlerinde-otv-sifirlandi-kdv-orani-dusurulmeli,1023709> (Erişim Tarihi: 27 Mart 2022)

taleplerin dikkate alınması hak koruyucu çözümler geliştirmek, farklılıkların bir dezavantaja dönüşmesini önlemek için önemli olduğu rahatlıkla ileri sürülebilir (İspir, 2016). Bu noktadan hareketle kültürel feministlerin kadınların regl olmasının kadınların üstünlüğü olduğuna dair iddiaları tartışmalı olsa da regl olmakla ilgili farklılıkların çeşitli hak kayıpları da dahil olmak üzere, kadınlar üzerinde yarattığı tahribatı anlamak için kültürel feminizmin sağlam bir teorik çerçeve sunduğu da söylenebilir.

Bu çalışma sonucunda yapılabilecek temel öneri ise toplumda yer alan tüm bireylerin konuyla ilgili olarak örgün ve yaygın eğitim aracılığı ile bilinçlendirilmeleri olacaktır. Ortaokul düzeyinde başlayacak olan örgün eğitim fırsatına sahip olamayan kişiler için kamu kurumları ve STK'lar aracılığı ile regl dönemine ilişkin yaygın eğitim verilmeli; özellikle kırsal ve kentsel boyut sosyolojik yapılarına göre ayrı ayrı ele alınarak kadınların ekonomik, kültürel ve sosyal temelli farklı özellikleri kapsamında bilinç yükseltme çalışmaları yapılmalıdır.

**Etik Kurul Onayı:** Çalışma için Çukurova Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır. Karar No: 58.

**Bilgilendirilmiş Onam:** Çalışma için tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

**Hakem Değerlendirmesi:** Dış bağımsız.

**Yazar Katkıları:** Çalışma Konsepti/Tasarım- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.; Veri Toplama- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.; Veri Analizi/Yorumlama- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.; Yazı Taslağı- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.; İçeriğin Eleştirel İncelemesi- F.B.E.H., A.M.; Son Onay ve Sorumluluk- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.

**Çıkar Çatışması:** Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

**Finansal Destek:** Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

**Ethics Committee Approval:** Approval for the study was received from Çukurova University Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee. Decision No: 58.

**Informed Consent:** Informed consent was obtained from all participants for the study.

**Peer-review:** Externally peer-reviewed.

**Author Contributions:** Conception/Design of Study- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.; Data Acquisition- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.; Data Analysis/Interpretation- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.; Drafting Manuscript- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.; Critical Revision of Manuscript- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.; Final Approval and Accountability- N.E.E., M.K.D., N.Y.B., B.A., H.Y., O.K.

**Conflict of Interest:** The authors have no conflict of interest to declare.

**Grant Support:** The authors declare that this study has received no financial support.

## KAYNAKLAR / REFERENCES

- Baştürk, R. (2011), *Bütün Yönleriyle SPSS Örnekli Nonparametrik İstatistiksel Yöntemler*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Burrows, A. & S. Johnson (2005), Girls' Experiences of Menarche and Menstruation. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*. 23(3), 235–249.
- Cardoso, L.F., Scolese, A.M., Hamidaddin, A., Gupta, J., (2021), Period poverty and mental health implications among college-aged women in the United States. *BMC Women's Health* 21. doi:10.1186/s12905-020-01149-5
- Daly, K. (2002), Restorative justice: The real story. *Punishment & Society*, 4(1), 68-70.
- Donovan, J. (2001), *Feminist Teori*, (Çev. A. Bora, M. Gevrek ve F. Sayılan), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Eskitaşçıoğlu, İ. (2022), *Regl Yoksulluğu Anketi" Atölye BİA İletişim Platformu*, <https://m.bianet.org/bianet/kadin/257333-regl-yoksullugu-anketi-desteginizi-bekliyor> (Erişim tarihi: 18.04.2022)
- Flinders, M. & Lowery G. (2023), Period politics and policy change: the taxation of menstrual products in the United Kingdom, *Contemporary British History*, 1996–2021.
- Freud, S. (1998) *Totem ve Tabu*. (Çev. N. Berkes). İstanbul: Cumhuriyet Dünya Klasikleri Dizisi:23
- Garg, S., Tanu, A., (2015), Menstruation related myths in India: strategies for combating it, *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 4 (2), 184-190.
- Gilligan, C. (2017), *Kadının Farklı Sesi Psikolojik Kuram ve Kadının Gelişimi*, (Çev. D.Dinçer, F.Arısan, M.Elma), İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Gloria S. (2019), If Men Could Menstruate. *Women's Reproductive Health*, 6 (3), 151-152, DOI: 10.1080/23293691.2019.1619050
- Haneman, V. J. (2021), On Period Poverty, *Journal of Race, Gender, and Ethnicity*, 10 (1), 1-6.
- Houppert, K. (1999), *The Curse: Confronting the Last Unmentionable Taboo-Menstruation*. New York, NY: Farrarm Straus & Giroux..
- Hooks, b. (2002), *Feminizm Herkes içindir* (Çev. E.Aydın, B. Kurt, Ş. Özgün, A. Yıldırım), İstanbul: Çitlenbik yay.
- İspir, Z. (2016) Bir İnsan Hakları Sorunu Olarak Cinsiyete Dayalı Ekonomik Ayrımcılık, *Ankara Barosu Dergisi*, 3, 189-190.

- Jarrah, S.S., Andaleeb A.K., (2012), Attitudes and practices of school-aged girls towards menstruation. *International Journal of Nursing Practice*, 18 (3), 308-315.
- Kaundal, M., & Thakur, B. (2014), A dialogue on menstrual taboo, *Indian Journal of Community Health*, 26(2), 192-195.
- Kissling, E. A. (1996), That's Just a Basic Teen-age Rule: Girls' Linguistic Strategies for Managing the Menstrual Communication Taboo, *Journal of Applied Communication Research* 24 (4), 292-309.
- Lee, J., & SASSER-COEN, J. (1996), Memories of menarche: Older women remember their first period, *Journal of Aging Studies*, 10(2), 83-101.
- Lorcu, F. (2020), *Örneklerle Veri Analizi SPSS Uygulamalı*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Morais, J. (2004), *A Time to Celebrate: A Celebration of A Girl's First Menstrual Period*. Lafayette: Lua Publishing.
- Koeske, R.D. (1983), Lifting the Curse of Menstruation, *Women & Health*, 8 (2), 1-16.
- Sönmezer, E., Hayri, B.Y., (2014), Dismenorezi olan kadınlarda menstruasyona yönelik tutum ve stres algısı değişiklikleri, *Türk Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 25 (2), 56-62.
- Şenyürek, E. (2019), Kadınların aylık periyotlarının üç kuşakta sosyo-kültürel açıdan incelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi>
- Tan, D.A., Rohana, H., Ian, S.F. (2017), Cultural aspects and mythologies surrounding menstruation and abnormal uterine bleeding, *Best Practice & Research Clinical Obstetrics & Gynaecology*, 40, 121-133.
- Terzi, Y. (2019), Anket, Güvenilirlik-Geçerlilik Analizi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İstatistik Bölümü Ders Notları, [https://personel.omu.edu.tr/docs/ders\\_dokumanlari/1030\\_32625\\_1500.pdf](https://personel.omu.edu.tr/docs/ders_dokumanlari/1030_32625_1500.pdf) (Erişim tarihi : 01.03.2022)
- Tull, K. (2019), *Period poverty impact on the economic empowerment of women. K4D Helpdesk Report 536*. Brighton, UK: Institute of Development Studies.
- Umeora, O.U.J., Egwuatu, V.E., (2008), Menstruation in rural Igbo women of south east Nigeria: attitudes, beliefs and practices, *African Journal of Reproductive Health*, 12 (1), 109-115.
- Yılmazbilek, M. (2022), Kadınların mensturasyon, çocuk sahibi olma ve annelik süreçlerinde ezilme ve direnme deneyimleri, *Doktora tezi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp>
- Wong, W.C., Li, M.K., Chan, W.Y.V., Choi, Y.Y., Fong, C.H.S., Lam, K.W.K., Sham, W.C., So, P.P., (2013), A cross-sectional study of the beliefs and attitudes towards menstruation of Chinese undergraduate males and females in Hong Kong, *Journal of Clinical Nursing*, 22 (23), 3320-3327.
- Woolf, V. (2020), *Kendine Ait Bir Oda* (E.T. Özkülahçı, Çev.) İstanbul: İndigo Yayınları (Orijinal çalışma basım tarihi 1929).
- www.kamupersoneli.net , 2019. Kadınlara Regl İzni ( Çalışan Kadınlara Adet Dönemi İzni ) <https://www.kamupersoneli.net/153754/kadinlara-regl-izni-calisan-kadinlara-adet-donemi-izni/> (Erişim tarihi: 18.04.2022)
- 5 soruda regl yoksulluğu - Evrim Kepenek - bianet <https://bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/244384-5-soruda-regl-yoksullugu> (Erişim tarihi: 18.04.2022)
- <https://www.sivilsayfalar.org/2020/09/09/turkiyede-regl-yoksullugunu-ve-regl-tabusunu-sonlandirmak-icin-calisiyoruz/> (Erişim tarihi: 18.04.2022)
- <https://t24.com.tr/haber/yuksek-vergi-fahis-fiyatlar-regl-yoksullugu-menstruel-urunlere-erisemeyen-kadinler-gazete-kagidi-kullanmak-zorunda-kalabiliyor,1004516> (Erişim tarihi: 18.04.2022)
- <http://www.kadindayanismamerkezi.com/iletisim/> (Erişim Tarihi: 14.04.2022)
- <https://tr.euronews.com/2022/01/09/turkiye-de-hijyenik-ped-ve-menstruel-urunlere-gelen-zamlar-tepkilere-yol-ac-yor> (Erişim Tarihi: 18.03.2022)
- <https://www.cumhuriyet.com.tr/video/hijyenik-pedlerden-alinan-yuzde-18-vergi-oranina-kadinlar-isyan-etti-1892441>, (Erişim Tarihi: 12. 03. 2022)
- <https://t24.com.tr/haber/tesk-baskani-palandoken-hijyen-urunlerinde-otv-sifirlanmali-kdv-orani-dusurulmeli,1023709> (Erişim Tarihi: 27. 03. 2022)

#### Atıf Biçimi / How to Cite This Article

Elpeze Ergec, N., Kantar Davran, M., Yarpuz Bozdoğan, N., Avcıbay, B., Yazgan, H., & Karacan, O. (2023). Regl döneminin sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi - Istanbul University Journal of Women's Studies*, 27, 20-40.